

Jaarverslag 2019

22 april 2020

Inhoudsopgave

Thema's	5
Natuur & Recreatie	6
Kind & Natuur	9
Natuur & Gezondheid	13
Natuur in de Buurt	16
Jongeren	19

IVN 2019	22
Vrijwilligers	23
Natuur en Duurzaamheid	27
Communicatie en Fondsenwerving	29

Bestuur en organisatie	32
Stichting en Vereniging	33
Medewerkers	35
Management Team	35
Raad van Toezicht	36
Landelijk Bestuur en Raad	37

Financieel beleid	39
Algemeen	40
Bestuurlijke en financiële richtlijnen	41
Samenvatting financiële resultaten	42
Toekomst, begroting 2020 Stichting IVN	43

Jaarrekening	45
---------------------	-----------

Bijlagen	
1. Overzicht besteding aandeel in acties van derden	
2. Overzicht reguliere subsidies provincies	
3. Overzicht besteding subsidie Ministerie van Economische Zaken	
4. Enkelvoudige balans 31 december 2019 Vereniging IVN	
5. Enkelvoudige staat van baten en lasten 2019 Vereniging IVN	
6. Toelichting op enkelvoudige balans en staat van baten en lasten van Vereniging IVN	

Thema's

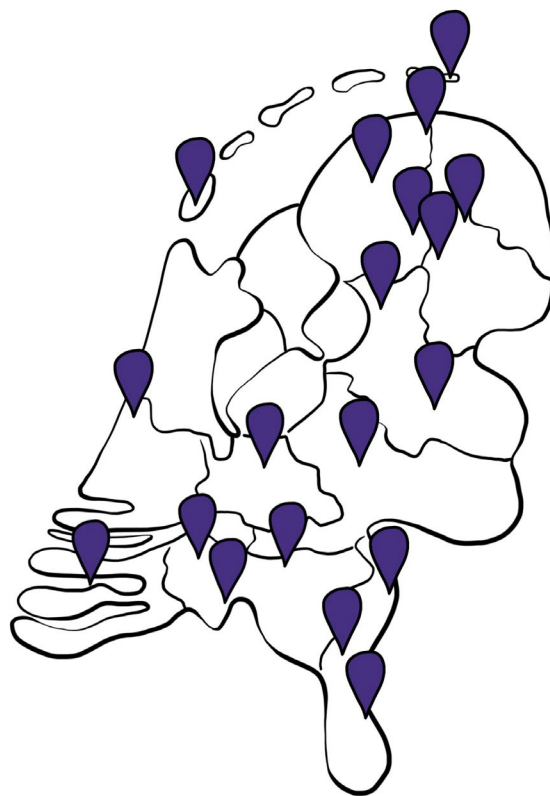

Natuur & Recreatie

Nederlanders nemen natuurbeleving steeds meer mee in de keuze van vrije tijdsbesteding. Ook dit jaar speelde we met IVN in op deze trend, met programma's zoals Gastheer van het Landschap voor recreatieondernemers, verschillende Beleefweken door het hele land en aansprekende educatie projecten binnen de Nationale Parken. Daarnaast sloot IVN een mooie samenwerking met Kennisnetwerk Destinatie Nederland.

Gastheer van het Landschap

Nationale Parken

- IVN doet de communicatie en educatie voor **19** Nationale Parken
- **19** parken deden mee aan Dag van het Nationaal Park
- Bijna **3.000** actieve vrijwilligers in de Nationale Parken

Nationale Parken

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft IVN de opdracht gegeven om zorg te dragen voor de coördinatie van de communicatie en educatie in 19 van de 21 Nationale Parken in Nederland. Deze opdracht is in transitie. Zo werden de (meer) jaarplannen vraaggericht en in samenwerking met stakeholders vanuit de gebieden opgesteld. Meer en meer wordt de samenwerking gezocht met de lokale en regionale marketingorganisaties om gezamenlijk het verhaal van het Nationaal Park vorm te geven en uit te dragen. Tevens is ingezet op de Nationale Parken Nieuwe Stijl en zijn educatieve activiteiten en programma's zo ontwikkeld en ingezet om mensen die wonen, werken en recreëren in een Nationaal Park de unieke waarden van de natuur, de cultuurhistorie én het landschap te laten beleven. Zo werden er initiatieven ontplooid die inspelen op maatschappelijke vraagstukken. En was er aandacht voor klimaatverandering, waarvoor speciale klimaatwandelingen en bijscholingen werden georganiseerd, en gingen leerlingen van het voortgezet onderwijs aan de slag met actuele maatschappelijke vraagstukken in Jongeren Advies Bureau-projecten.

Dag van het Nationaal Park

Op 24 mei vond de 21ste editie van de Europese Dag van het Nationaal Park plaats. Een recordaantal van 19 Nationale Parken in Nederland deden mee en organiseerden speciale activiteiten op of rond 24 mei. Deze Dag van het Nationaal Park bood iedereen de gelegenheid om de bijzondere natuur van de Nationale Parken te ontdekken onder het motto 'Ontdek onze natuurschatten'. De activiteiten richtten zich op verschillende doelgroepen: van activiteiten voor gezinnen met kinderen tot speciale activiteiten voor ouderen. Ouderen zijn immers de schatbewaarders van de verhalen van het gebied.

Elk park had een uniek programma. In Nationaal Park Zuid-Kennemerland werd bijvoorbeeld een natuurschatkaart, om bezoekers te inspireren om op zoek te gaan naar natuur- en landschapsschatten. In de Weerribben-Wieden is een cruise georganiseerd voor ouderen en hun mantelzorgers: heerlijk varen en lunchen aan boord van de elektrische rondvaartboot en onderwijl de verhalen van het gebied ophalen.

Gastheer van het Landschap

Het programma Gastheer van het Landschap voor recreatieondernemers is al jaren een groot succes. In 2019 zijn er in het hele land 13 programma's gestart met een cursus waar 257 ondernemers werden opgeleid om hun gasten het verhaal van het landschap te vertellen. Daarnaast zijn er 21 terugkomdagen georganiseerd. Tijdens de terugkomdagen ontmoeten de gastheren en -vrouwen uit het netwerk elkaar en bedenken zij samen hoe ze het gebied nog beter op de kaart kunnen zetten en hoe zij het verhaal van het landschap nog beter kunnen overbrengen op hun gasten. Denk aan het ontwikkelen van zoekkaarten, communicatiemiddelen, arrangementen of een Beleefweek.

Nieuw dit jaar was de deelname van Gastheren en verschillende VVV-kantoren aan de IVN #2uurnatuur campagne. In totaal deden er 46 Gastheren en 8 VVV's mee aan deze nieuwe campagne. Zij ontvingen een speciaal promotiepakket en gedurende de campagneperiode van 1 tot en met 31 oktober twee keer per week verschillende natuurbelevingschallenges. Hiermee konden de ondernemers hun personeel en hun gasten of klanten uitdagen om 2 uur per week de natuur te beleven.

Beleefweken

Een IVN Beleefweek is een week waarin een heel netwerk van Gastheren van het Landschap binnen één gebied samenwerkt om gasten en bezoekers een week lang het gebied te laten beleven en zo buiten het hoogseizoen meer aandacht te genereren voor de natuur en cultuurhistorie in dat gebied. In 2019 werden in heel Nederland 11 Beleefweken georganiseerd.

Oosterscheldeweek

De eerste Beleefweek van Nederland vond plaats in de Oosterschelde, en in 2019 waren we alweer toe aan de 11e editie! Natuurgidsen, boswachters, duikers, vogelaars en andere experts nemen de bezoekers tijdens deze zonnige editie mee voor een unieke beleving. Ruim 3000 mensen namen deel aan ruim 80 belevingsactiviteiten, zoals vaartochten, kajaktochten, snorkelexcursies en proeverijen. Nieuw en bijzonder was dit jaar de thematische koppeling met het cultuurhistorische verhaal van de verdronken

dorpen in de Oosterschelde. De hele week was er een expositie over de verdronken dorpen te bezichtigen en waren er diverse themaexcursies over het verhaal rondom de verdronken dorpen.

Beleefweek Limburg

De Beleefweek Limburg was in 2019 dé kans om het Limburgse Landschap te beleven. Het proeven van Limburgse streekproducten, je verwonderen over de vergezichten en de natuur en genieten van sport en spel. 60 partners en de Gastheer van het Landschap-netwerken organiseerden tijdens de Beleefweek Limburg meer dan 200 activiteiten in en rondom de prachtige natuur in Limburg.

Samenwerking met Kennisnetwerk Destinatie Nederland

Op 18 september ondertekenden Jelle de Jong, directeur van IVN, en Kees van Wijk, directeur van VVV Nederland, een samenwerkingsovereenkomst. Kennisnetwerk Destinatie Nederland zal samen met IVN samenwerken om de natuurbeleving nog beter op de kaart te zetten. Een belangrijke stap in aanloop naar het toeristisch themajaar van 2021 'Ode aan het Nederlandse landschap', waarin het Nederlandse landschap in binnen- en buitenland in de schijnwerpers wordt gezet. Kennisnetwerk Destinatie Nederland zal de VVV- en destiniatiemarketingorganisaties dan ook stimuleren om aan te haken bij de activiteiten van IVN, en het programma 'Gastheer van het Landschap' te omarmen, om zo de lokale gastvrijheid rondom natuur te bevorderen.

Kind & Natuur

Natuur is belangrijk in de ontwikkeling van kinderen, en bovendien een bron van verwondering en plezier. IVN organiseert veel buitenactiviteiten voor kinderen en faciliteert pedagogisch medewerkers, leerkrachten en ouders met doe-tips, cursussen en lesmaterialen. Zo plant IVN het zaadje van de liefde en zorg voor de natuur. In 2019 waren er vele kinderactiviteiten, campagnes en ontpopte er in Zeeland zelfs een Groene Revolutie op de schoolpleinen!

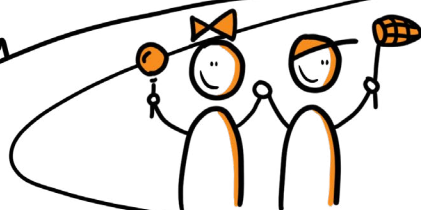
Groene Revolutie

4 kinderdirecteuren
in Zeeland

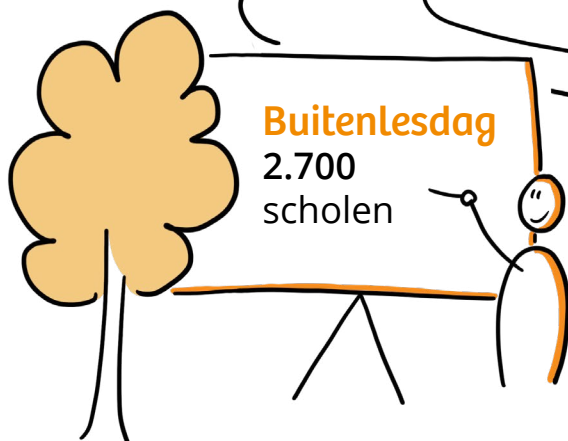
Slootjesdagen

138 activiteiten door
95 IVN-afdelingen

Buitenlesdag

2.700
scholen

Kind & Natuur

1.200 kinderactiviteiten
op scholen door afdelingen
40.560 leerlingen bereikt

ModderDag

150.000
kinderen
3.100
locaties

Beleef de natuur!

Buitenlesdag

Op dinsdag 2 april 2019 was het voor de vierde keer de Nationale Buitenlesdag. Dit jaar bereikten we een nieuw record: 2700 scholen deden mee! Met de Nationale Buitenlesdag willen IVN en Jantje Beton leerkrachten stimuleren meer buiten les te geven. Dat is belangrijk, want een uitdagende buitenles is leuk en stimuleert beweging. De combinatie van natuurlijk daglicht en frisse buitenlucht zorgt er ook voor dat kinderen zich daarna beter kunnen concentreren in de klas. Met Buitenlesdag werken we ook aan het besef bij leraren dat buiten lesgeven helemaal niet moeilijk hoeft te zijn. In 2019 werd in diverse media aandacht besteed aan Buitenlesdag, waaronder het Jeugdjournaal en NOS Journaal.

Groene Revolutie Zeeuwse Schoolpleinen

Kinderen brengen ongeveer 40% van de tijd dat ze wakker zijn door op school. Veelal binnen, in het klaslokaal. En dat terwijl kinderen gezonder zijn én beter leren door veel buiten te zijn en buiten les te krijgen. Daarom ontketenden IVN, GGD Zeeland en Hogeschool Zeeland in 2019 de Groene Revolutie Zeeuwse Schoolpleinen, met steun van de Provincie Zeeland en het Rijksprogramma Jong Leren Eten. Het doel? In één schoolgeneratie alle Zeeuwse kinderen een groene speel- en leerplek geven.

Belangrijk in deze Groene Revolutie is de rol van de vier kinderdirecteuren. Obis Broekema uit Kerkwerve, Anne Dijkhuizen uit Kamperland, Tijn van 't Westeinde uit 's Heer-Abtskerke en Jedithja Steenbeek uit Oost-Souburg waren heel 2019 ambassadeur van alle kinderen in Zeeland die een groen schoolplein en meer buiten les willen. Obis, Anne, Tijn en Jedithja vertegenwoordigden alle

Zeeuwse kinderen: ze keken mee op aanvragen van scholen voor groene schoolpleinen, praatten met wethouders en gaven ook interviews aan Zeeuwse media en zelfs aan het Jeugdjournaal! Ze trokken de Zeeuwse natuur in en leerden vloggen om hun ervaringen te delen. Dit project toont goed aan ook hoe betrokken kinderen kunnen zijn en dat zij met heel waardevolle input kunnen komen.

Samenwerking Kinderopvang Humankind

Kinderopvang Humankind en IVN hebben de handen ineen geslagen met als doel kinderen de natuur echt te laten beleven, hen als het ware onder te dompelen in de natuur. Voor hun eigen ontwikkeling en gezondheid, maar ook als basis voor maatschappelijke bewustwording. Natuur moet je ervaren. Kinderopvang Humankind begeleidt op ruim 440 locaties dagelijks 25.000 kinderen en is daarmee de grootste maatschappelijke aanbieder van kinderopvang. Samen willen we voor al die kinderen, hun ouders en de medewerkers van Humankind het verschil gaan maken. We werken daarbij aan fysieke vergroening, groene pedagogiek en groene buurten. Als eerste concretisering van deze samenwerking organiseerden we in januari 2019 voor alle locaties van Humankind samen een reeks winterse buitenactiviteiten, genaamd Hartje Winter. In Hartje Winter komen buitenspelen en natuureducatie samen.

IVN Woldhuis

Het Woldhuis is een mooi statig landhuis in Apeldoorn, waar IVN natuurkampen verzorgt voor basis en voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt het landhuis gebruikt als locatie voor vergaderingen en verhuur. In 2019 is het Woldhuis helemaal verbouwd, het heeft een meer eigentijdse uitstraling gekregen waarbij natuur en duurzaamheid uitgangspunten zijn geweest. Zo zijn de stoelen bijvoorbeeld gemaakt zijn van gerecyclede pet-flessen. In 2019 hebben 22 scholen een natuurkamp op het Woldhuis beleefd en kwamen zeven scholen een dag op natuurschoolreisje. Daarnaast vonden er zeven vergaderingen, tien groepsverblijven en twee bruiloften plaats op het Woldhuis.

IVN het Groene Wiel

Vanaf het Groene Wiel verzorgt IVN educatie over natuur, duurzaamheid en gezondheid in Ede en Wageningen. In 2019 namen 49 scholen deel aan activiteiten en kregen 18.500 kinderen en jongeren op school natuur- en milieueducatie. Via actieve lessen en programma's van vijf beroepskrachten en twintig vrijwilligers ontdekten leerlingen hoe ze duurzame en gezonde keuzes maken voor nu en voor de toekomst. Ook de IVN-schoolgidsenwerkgroep in Ede werkt mee aan de uitvoering van schoolexcursies. Het Groene Wiel ondersteunt scholen ook bij het vergroenen van hun schoolplein met inspiratiebijeenkomsten en individueel advies bij bijvoorbeeld provinciale aanvragen.

Een innovatie uit 2019 is de mobiele escaperoom Plastic Soep. Hiermee wordt het thema zwerfafval aan op spannende en leuke manier bespreek- en beleefbaar gemaakt. Leerlingen volgen de route van plastic soep, vanaf het ontstaan tot aan de problematiek in de oceanen. Ze ontdekken hoe afval in de rivieren belandt en in voedselketens terecht komt. Ook ontmoeten ze helden die er iets tegen doen. De uitdaging aan de leerlingen is: Word jij ook een held in de strijd tegen plastic soep? Dit alles met een spannende ontknoping, die we natuurlijk niet verklappen!

Pedagogisch medewerkers aan de slag met slakken

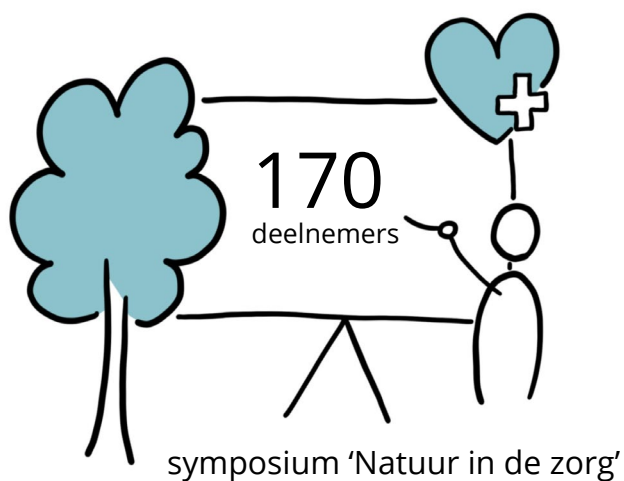
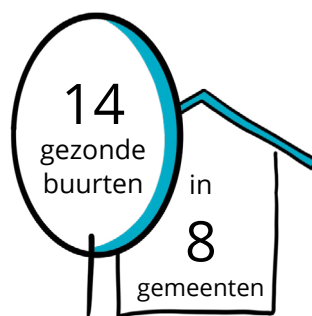
Bezoekerscentrum de Veenweiden huisvest IVN Alphen a/d Rijn en Junis kinderopvang de Paddenpoel. De kinderopvang vroeg aan IVN of zij eens per week bij een groep een natuuractiviteit wilde organiseren. Gerda Bonninga pakte dit op en hierdoor ontstond er een hechte samenwerking. De activiteiten waren zo'n succes dat Junis ze op alle BSO's in het hele land wilden hebben, maar daar ontbreekt de mankracht voor. Zo ontstond een mooie compromis: Gerda gaf workshops op de landelijke studiedagen van de pedagogisch medewerkers van Junis. De workshops zaten in no time vol en stonden in het teken van slakken: slakkenrace, slakken bekijken en slakken knutselen.

Natuur & Gezondheid

Groen is gezond! IVN zet zich in om alle mensen in Nederland, ook kwetsbare groepen zoals ouderen in verpleeghuizen, toegang te bieden tot natuur en natuurbeleving. In 2019 gingen 58 IVN-afdelingen aan de slag met de natuurkoffer en startte de Gezonde Buurten-aanpak in meerdere gemeenten.

zorglocaties Grijs,
Groen & Gelukkig

Beleef de natuur!

Grijs, Groen & Gelukkig

Het programma Grijs, Groen & Gelukkig loopt sinds 2015 met als doel vergroening van de ouderenzorg, vanuit de overtuiging dat groen en natuurbeleving een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van ouderen. We werken daarin samen met onder andere de koepelorganisatie ActiZ, én met inmiddels meer dan 170 ouderenzorglocaties. Gedurende het jaar komt er op wekelijkse basis een vraag binnen van een ouderenzorglocatie over ons aanbod. Vooral de trainingen voor medewerkers zijn in trek. Er vonden in 2019 circa 50 trainingen plaats voor zorgmedewerkers en vrijwilligers bij zorginstellingen.

58 extra Natuurkoffers voor IVN-afdelingen

Een van de groene activiteiten binnen Grijs, Groen & Gelukkig is de Natuurkoffer. De Natuurkoffer is een koffer vol natuurproducten om ouderen die niet makkelijk naar buiten kunnen de natuur te laten beleven zonder dat zij daarvoor de deur uit hoeven. Veel IVN'ers zetten de Natuurkoffer al met enthousiasme en succes in bij (ouderen) zorginstellingen. In 2019 mocht IVN via sponsoring van Stichting Den Brinker 40 gratis Natuurkoffers aanbieden. Het animo bleek groot. Met de inzet van extra regionale financiering kregen uiteindelijk 58 IVN-afdelingen een nieuwe koffer. Een prachtige kans om meer ouderen in contact te brengen met de natuur!

Gezonde Buurten

2019 was het jaar waarin IVN de Gezonde Buurten-aanpak met succes heeft ingezet binnen acht geselecteerde gemeenten. Met veel trots en mede dankzij de inzet van alle betrokken omwonenden en instanties zijn de eerste twee Gezonde Buurten opgeleverd. De overige 12 buurten zijn volop in ontwikkeling. Kenmerkend voor de Gezonde Buurten-aanpak is dat alle omwonenden, van jong tot oud, van het begin af aan ervaren dat ze er écht bij horen. Ze denken mee over wat er beter kan in hun buurt en voelen zich gehoord. De Buurtsafari, de ludieke safaritocht in de wijk die we altijd bij aanvang van het project met de buurtbewoners en kinderen ondernemen, blijkt daar een zeer bepalende succesfactor voor te zijn.

Uit de tussentijdse procesevaluatie, kwam als positief punt naar voren dat gemeenten met dit project sneller zaken in gang zetten omdat landelijke initiatiefnemers Jantje Beton en IVN sturing en gewicht aan het project geven. Ook kunnen we concluderen dat het project ervoor zorgt dat samenwerkingspartners elkaar versterken en ambtenaar, bewoner en professionele partijen dichter bij elkaar worden gebracht.

Samen sterk voor natuur

Symposium natuur in de zorg

Samen met Staatsbosbeheer en LandschappenNL vormt IVN een Groene Alliantie voor natuur in de zorg. Op 22 november organiseerden we een goed bezocht symposium in Baarn, samen met de stichting Green Mental Health. Het symposium werd bezocht door ruim 170 deelnemers uit de zowel de 'witte' zorgwereld als de 'groene' natuurwereld. Op het symposium werden uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek en goede voorbeelden op het gebied van natuur en mentale gezondheidszorg onder de aandacht gebracht. Het programma bestond uit een reeks workshops en mooie voorbeelden uit preventie, ziekenhuiszorg, GGZ-zorg en langdurige zorg.

Nationaal Preventieakkoord en Green Deal

Op lobbygebied werkte IVN in 2019 met succes samen aan het Nationale Preventieakkoord en de Green Deal Duurzame Zorg. Deze landelijke hervormingsprogramma's noemen nu expliciet de helende kracht van een gezonde natuurlijke leefomgeving. Dit opent de deuren voor een meer praktische borging van natuur in bestaande kwaliteits- en inkoopcriteria. Hiertoe voerden we gesprekken met de ministeries van VWS en EZ, Zorgverzekeraars Nederland, RIVM, GGD GHOR, JOGG, Fietzersbond, KWBN (Koninklijke Wandelbond Nederland) en kennisorganisatie en netwerkorganisatie Platform 31. Met hen maakten we een handelingsagenda voor 2020 om te komen tot inbedding van een gezonde natuurlijke leefomgeving in de zorgpraktijk.

Samenwerking met wetenschappers

IVN werkte samen met wetenschappers van de WUR, VU, Radboud Universiteit en Universiteit Leiden om de voornaamste heilzame effecten van natuur samen te vatten in een overzichtelijke infographic. Deze is te zien op www.pennemes.nl/natuur-is-gezond. Deze klikbare infographic werd

RUIMSCHOOTS BEWEZEN: NATUUR IS GEZOND!

breed gedeeld via de kanalen van o.a. Alles is Gezondheid, Actiz, De Green Deal Duurzame Zorg en Het Nationaal Preventieakkoord.

De impact van groene vrijwilligers in Brabant

Natuur doet je goed - tal van onderzoeken hebben de heilzame werking van natuur aangetoond. Buiten zijn is goed voor de stemming, het dag- en nachtritme en de algehele gezondheid. Een natuurlijke omgeving vermindert stress, verbetert de concentratie en nodigt bovendien uit tot bewegen. Daarom traint IVN groene vrijwilligers zodat zij alle kennis en kunde hebben om natuurbelevingsactiviteiten te organiseren om mensen gezonder en gelukkiger te maken.

Om de impact te meten is er in 2019 een enquête gehouden onder alle IVN'ers die de afgelopen 2,5 jaar in Brabant één of meerdere cursussen op het gebied van Natuur en Gezondheid hebben gevolgd. 23 mensen deden mee aan het onderzoek, die samen maar liefst 1.030 deelnemers bereikt! Uit het onderzoek komt naar voren dat de cursussen helpen bij het opzetten van activiteiten en dat het bij hen persoonlijk ook iets teweegbrengt.

Natuurbeleving door ruiken, voelen en luisteren

IVN Enschede organiseerde afgelopen jaar wandelingen voor blinden en slechtzienden, in samenwerking met de Oogvereniging. Vier IVN'ers organiseren de wandelingen in kleine groepjes van drie deelnemers. Vaak hebben de deelnemers ook een begeleider. Er is veel belangstelling voor. Nico van Diepen van IVN Enschede: "Tijdens de wandeling wordt ingespeeld op bijvoorbeeld ruiken, voelen en luisteren. De mensen voelen de wind en je merkt dat het buiten zijn ze goed doet."

Beleef de natuur!

Natuur in de Buurt

Meer dan de helft van alle Nederlanders woont in verstedelijkt gebied. Natuur, groen en de stad kunnen prima samen gaan, als je er maar op een slimme manier mee aan de slag gaat. Ook dit jaar heeft IVN vanuit het thema Natuur in de Buurt tips, trips, programma's en projecten (verder) ontwikkeld, zoals Tiny Forest, Tuiny Forest, Nederland Zoemt en Operatie Steenbreek om te zorgen voor meer natuur in de buurt. Het doel? Zorgen dat iedereen groener, gezonder en prettiger kan leven in z'n eigen buurt.

Bijentelling

5.356 deelnemers

53.740 bijen geteld

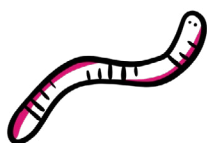
Tiny Forest

60 Tiny Forests geplant

600 Tuiny Forests besteld

585 diersoorten in een Tiny Forest

Schone Rivieren

500 onderzoekers opgeleid

500 deelnemers aan opruimacties

Tiny en Tuiny Forest

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems bos, zo groot als tennisbaan. Dit bos is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Buurtbewoners ontmoeten elkaar op een groene en gezonde plek en kinderen leren in het buitenlokaal over de Nederlandse natuur.

In 2019 werd de 60ste Tiny Forest aangelegd. Ook volgden 20 particulieren een cursus Tiny Forest en plantten hun eigen minibos aan. Ook legden 600 tuineigenaren de tuinversie van Tiny Forest - Tuiny Forest - aan in hun tuin. Daarnaast onderzochten 40 onderzoeksvrijwilligers de bestaande Tiny Forests en ontdekten meer dan 585 verschillende diersoorten. Tiny Forest ging ook internationaal: er werden partnerships gesloten met Earthwatch in Engeland en Goodplanet in België, om Tiny Forest in 2020 ook daar uit te rollen. Al met al een succesvol jaar voor Tiny Forest en mooie kansen om in 2020 verder te groeien.

Schone Rivieren

Plastic zwerfafval is een wereldwijd groeiend milieuprobleem. Jaarlijks stroomt ongeveer 8 tot 12 miljoen ton plastic onze oceanen in waar het bijdraagt aan de gigantische plasticsoep. Het is een van de grootste milieurampen van deze tijd. Rivieren zijn een belangrijke bron omdat zij het afval naar zee brengen. Daarom strijdt Schone Rivieren voor plasticvrije rivieren in 2030, want schone rivieren zijn van levensbelang voor Nederland en onze natuur.

In 2019 heeft Schone Rivieren een prachtige donatie van 1.950.000 euro ontvangen van de Nationale Postcode Loterij. Daarmee komt ons doel om de hele Nederlandse rivierdelta plasticvrij te maken steeds dichterbij. Schone Rivieren maakt gebruik van 'citizen science': vrijwilligers verzamelen data voor wetenschappelijk onderzoek. Het is voor het eerst in Nederland dat er op zo'n manier en op deze schaal rivierafval wordt onderzocht. In december 2019 is er een rapportage over het Schone Rivieren-onderzoek gepubliceerd. Hierin staan de resultaten sinds de start van het onderzoek in 2017, waar mogelijk gekoppeld aan achtergrondkennis over de Nederlandse rivieren. Dit jaar deden er door heel Nederland 5.000 mensen mee aan de opruimacties van Schone Rivieren en zijn er

500 rivierafvalonderzoekers opgeleid. Daarnaast deden er 70 onderzoekers mee op aan de landelijke Schone Rivierendag.

Nederland Zoemt

Ook dit jaar hebben we ons met Nederland Zoemt ingezet om het uitsterven van de wilde bijen tegen te gaan. Zo kwamen we in actie om met gemeenten, bedrijven, scholen en inwoners de wilde bijen genoeg voedsel en nestgelegenheid te bieden. Tijdens de Nationale Bijentelling hebben 5.356 mensen (1.000 meer dan in 2018) meegedaan en zij hebben in totaal 53.740 bijen geteld. De top drie van getelde bijen was:

1. Honingbij
2. Rosse Metselbij
3. Aardhommel

Ook werd Moerdijk uitgeroepen tot Bijvriendelijkste Gemeente van Nederland. Moerdijk werd beloond met een bijenhotel, bijvriendelijke planten, bijenadvies en zaaigoed. Daarnaast is de cursus Laat jouw gemeente zoemen gegeven aan in totaal 75 medewerkers van gemeenten Dalfsen, Zoetermeer, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten en drinkwaterbedrijf Dunea. Via de cursus kunnen alle bij groenbeheer betrokken medewerkers van een gemeente, van beleid tot uitvoering, meer leren over de bescherming van wilde bijen.

De samenwerking met Kinderopvang Humankind rondom hun actie ZZZoem! was een groot succes. Het hele zomerseizoen hebben 25.000 kinderen op de 430 locaties het leven van de wilde bij gevolgd met tal van speelse en educatieve activiteiten. De actie is in september afgesloten met een grootse recordpoging waarbij met alle kinderen landelijk 100.000 bloembommen zijn gekneet en verspreid. Het resultaat: een bloemenzee in het voorjaar van 2020. En dus heel veel voedsel voor alle wilde bijen!

Ook is er met Lidl een bloembollenactie op scholen gestart, waarbij scholen gratis bloembollen met plantinstructie en twee bijenlessen ontvingen. Binnen twee dagen meldden meer dan 1.500 scholen zich aan, en was de voorraad op. Deze populaire actie krijgt dan ook een vervolg in 2020.

Workshop 'Een levende tuin maak jezelf'

Samen met KNNV en Vogelbescherming heeft IVN de workshop 'Een levende tuin maak je zelf' ontwikkeld. Dit is een workshop van 2,5 uur voor het algemene publiek met weinig tot enige tuinervaring. De deelnemers leren in een inspirerende workshop hun tuin natuurlijker en diervriendelijker te maken. In de Nationale Tuinweek in juni 2019 hebben we als pilot de workshop op vier locaties uitgevoerd, samen met vrijwillige docenten van IVN Ede, Steenbreek Alkmaar, Steenbreek Rijswijk en KNNV Lelystad. Met groot succes! Er was zoveel animo dat veel deelnemers op een wachtlijst belandden.

Jongeren

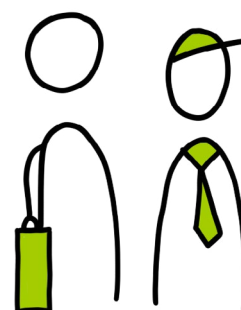
2019 was het jaar waarin steeds meer jongeren zich uitspraken voor het klimaat en duurzaamheid. Het gaat immers om hun toekomst. Er is geen planeet B. IVN betreft via diverse programma's jongeren bij de natuur en bij thema's als klimaatverandering en biodiversiteit. In 2019 ontstond er een uniek nieuw initiatief voor jongeren: het Groen Traineeship.

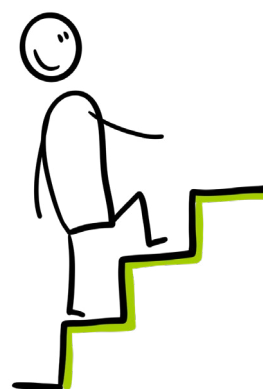
9 WoesteLand Academie
Activiteiten met
150 deelnemers

16 Woesteland activiteiten

2500 jongeren in vmbo en mbo
bereikt met het IVN Jongeren Advies Bureau

84 jongeren starten met
een Groen Traineeship

Beleef de natuur!

Groen Traineeship

Zes groene organisaties ontwikkelden het Groen Traineeship, voor jongeren tussen de 16 en 30 jaar oud. IVN is penvoerder en werkt samen met Staatsbosbeheer, LandschappenNL, Natuurmonumenten, VBNE, Milieudefensie en SoortenNL. Het Groen Traineeship is één van de proeftuinprojecten van het actieplan Maatschappelijke Diensttijd van het ministerie van VWS en OCW. Jongeren gaan enkele maanden lang één dag in de week aan de slag voor natuur en duurzaamheid in Nederland. Bijvoorbeeld door zeldzame diersoorten te helpen, een overtuigende campagne bedenken om plasticgebruik te verminderen of een Tiny Forest te beheren.

Op 7 september 2019 kwamen ruim 80 jongeren bijeen op de landelijke startdag. Die dag stond in het teken van kennismaken en de jongeren konden diverse trainingen en workshops volgen om skills en kennis te ontwikkelen. De trainees gingen na de startdag aan de slag met opdrachten als: een dorp in Friesland biodivers maken, het ontwikkelen van een klimaatcursus, of oudere vrijwilligers een dagje mee de digitale jungle in nemen. In negen verschillende projecten van de zes deelnemende organisaties zijn 84 trainees aan de slag gegaan.

Groene Traineeships bij IVN

Bij IVN zijn vijf traineeships gestart met gemiddeld acht deelnemers per opdracht. Deze jongeren hebben verschillende activiteiten georganiseerd voor andere jongeren (bijvoorbeeld een natuurwerkdag), voor bestaande groene vrijwilligers (bijvoorbeeld een IVN-afdeling, een online community Duurzaamheid) en voor elkaar (de landelijke dag van het Groen Traineeship).

IVN Jongeren Adviesbureau

Het IVN Jongeren Adviesbureau bereikte in 2019 2500 jongeren, van vmbo tot en met mbo. Met het IVN Jongeren Adviesbureau zoeken jongeren in de rol van adviseur oplossingen voor actuele, lokale vraagstukken op het gebied van natuur en duurzaamheid. Zo raken ze betrokken bij hun eigen leefomgeving. Daarnaast kan de frisse en onbevangen blik van jongeren bestaande denkpatronen binnen organisaties doorbreken.

Biodiversiteit op het bedrijventerrein

Zo gingen in september 2019 circa 30 leerlingen van het Cambium College in Zaltbommel aan de slag met een opdrachtvraag van gemeente Zaltbommel en Bedrijventerrein de Wildeman. Deze leerlingen werden uitgedaagd om met frisse ideeën te komen om biodiversiteit op het grijze, saaie bedrijventerrein te versterken. Gedurende het project zijn de leerlingen fietsend op pad geweest, hebben ze speeddates met ondernemers van het bedrijventerrein gehad om ook de wensen van de bedrijven mee te nemen in hun advies en kregen ze een workshop presentatievaardigheden. In november presenteerden de leerlingen hun creatieve ideeën aan onder meer wethouder Gijs van Leeuwen. Zo kwamen de leerlingen met het idee voor een gezamenlijke moestuin en kas waar werknemers groenten en fruit kunnen verbouwen, voor hun eigen kantine maar ook voor de Voedselbank. Andere ideeën waren: een pluktuin, insectenhôtels, drijvende groene eilandjes op het water, groene wandelroutes en groene wanden met klimplanten. Zowel ondernemers als de gemeente waren zeer enthousiast over het project en gaan binnenkort met de leerlingen kijken welke van hun ideeën ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Dit Jongeren Adviesbureau was het eerste binnen een provinciaal project in het Gelderse Rivierenland, waarbij verschillende scholen met lokale vraagstukken rondom het thema biodiversiteit aan de slag gaan.

Jongeren worden voedselexperts

160 leerlingen (havo 4 en vwo 5) hebben in negen adviesbureaus lesmateriaal ontwikkeld over 'gezond en duurzaam voedsel' voor de brugklas. Dit in opdracht van de Jong Leren Eten makelaars en de gemeente Dokkum. Verschillende restaurants in Dokkum hebben de leerlingen ontvangen om uit te leggen hoe zij omgaan met 'gezond en duurzaam voedsel'. De leerlingen vertelden dat ze zelf ook veel geleerd hebben en dat ze thuis flinke discussies gevoerd hebben met hun ouders. In oktober waren enkele leerlingen op de Jong Leren Eten conferentie in Arnhem over voedselverspilling, om te vertellen over het project.

WoesteLand

Ruimte maken voor zeldzame orchideeën op Schiermonnikoog, of een druppelirrigatiesysteem aanleggen in een Zwitserse wijngaard:

WoesteLand zat niet stil in 2019! WoesteLand is de jongerenafdeling van IVN. Al vanaf de jaren '60 organiseert deze groep bevlogen tieners en twintigers natuurkampen in binnen en buitenland. Ze doen vrijwilligerswerk op het land van een boer of natuurbeheerder en krijgen in ruil daarvoor een goedkoop of zelf gratis verblijf in een inspirerende omgeving. Samen maken ze van iedere activiteit een leerzame en gezellige ervaring. Niet voor niks schrijven de meeste deelnemers zich jaar in jaar uit opnieuw in voor de activiteiten.

In 2019 organiseerde WoesteLand vier zomerkampen, een winterkamp, zes weekenden, vijf interne activiteiten voor de eigen vrijwilligers en vier promodagen. Afgelopen jaar werd extra ingezet op het opleiden van nieuwe jonge begeleiders voor de kampen en activiteiten. Daarvoor werd er de interne begeleidersopleiding geprofessionaliseerd en werd een nieuwe begeleidershandleiding geschreven en gepubliceerd. Daarmee staat WoesteLand weer steviger in de schoenen, en zijn vijf nieuwe begeleiders opgeleid.

De IVN Veldhoeve

In een ontginningsboerderij gelegen naast het museumdorp Orvelte in het Drentse landschap ligt het veldwerkcentrum 'De Veldhoeve'. Leerlingen van het voortgezet onderwijs en studenten van educatieve opleidingen onderzoeken op De Veldhoeve de diversiteit in landschappen. Ze maken gebruik van de aanwezige onderzoekopdrachten en materialen, die erop gericht zijn de leerlingen en studenten hun eigen onderzoek te laten uitvoeren. Dit levert bijzondere onderzoeken op, waarbij de leerlingen en studenten nauwer betrokken raken bij planten en dieren van het Drentse landschap. De locatie werd in 2019 90 keer afgehuurd.

De zakelijke markt weet de Veldhoeve steeds beter te vinden als vergader- of evenementlocatie, en ook intern wordt de locatie volop benut. De Voorjaarslezing van IVN Noord vond plaats in de Veldhoeve, en diverse IVN-afdelingen kwamen langs voor een training of bijvoorbeeld het weekend van de Natuurgidsenopleiding. In het voorjaar zijn een tweetal inspiratiedagen georganiseerd vanuit de thema's Kind & Natuur en Natuur & Gezondheid met in totaal zo'n 150 deelnemers.

IVN 2019

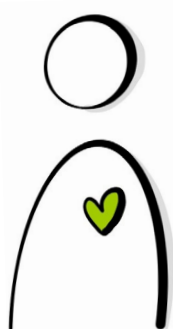

Vrijwilligers

IVN is een organisatie die mensen lokaal bij de natuur betreft. Dat doen we op scholen, in de zorg, in Nationale Parken en in dorpen en buurten. De 165 afdelingen spelen hierin een belangrijke rol. De vereniging telde eind 2019 ruim 26.000 leden, een netto groei van bijna 1500 leden ten opzichte van 2018. Daarnaast hebben veel afdelingen lokale donateurs - in 2019 waren dat er ongeveer 3600.

165 afdelingen

26.000
leden

6.500
actieve vrijwilligers

3.600
donateurs

10.000 activiteiten georganiseerd
en daarmee

180.000 mensen bereikt

150 cursussen en trainingen met

4.800 deelnemers

Beleef de natuur!

Bereikmeting

Elk jaar leveren de afdelingen gegevens aan om een overzicht te krijgen van de activiteiten van IVN als geheel. Deze activiteiten worden georganiseerd door de actieve vrijwilligers in de afdelingen.

Vorig jaar kwamen we uit op een schatting van 6.500 actieve vrijwilligers. Een aantal dat langzaam terug loopt. Daarnaast waren ook nog zo'n 800 tot 1000 vrijwilligers actief in grotere projecten van IVN, zoals Schone Rivieren en Tiny Forest. Dat aantal groeit de laatste jaren gestaag.

In 2019 organiseerden afdelingen bijna 10.000 activiteiten, waarmee ze ruim 180.000 mensen bereikten. Het aantal activiteiten ligt wat lager dan de jaren ervoor, wat mogelijk verklaard kan worden uit het feit dat vrijwilligers, jong en oud, het in het algemeen steeds drukker hebben en minder tijd hebben voor hun vrijwilligerswerk. Ook het totaal aantal deelnemers aan de activiteiten ligt wat lager dan in 2018.

Soort activiteit	Aantal	Deelnemers
Excursie	3080	50800
Lezingen en presentaties	380	10200
Workshops/ cursussen/trainingen	150	4800
Open dagen/markten	240	8900
Activiteiten voor ouderen	930	12800
Natuur- en landschapsbeheer	1260	13270
Inventarisaties	980	6820
Overige activiteiten	380	15990
Activiteiten op scholen	1200	40560
Activiteiten jeugdclubs	490	6560
Overige jeugd en jongeren	450	9580

Cursushuis

Het Cursushuis ondersteunt afdelingen met hun cursussen, door standaardmateriaal te leveren, maar bijvoorbeeld ook met advies en handige handleidingen. Veel vrijwilligers worden door hun afdeling opgeleid tot gecertificeerd

Natuurgids, Natuurouder, Schoolgids, Jeugdbegeleider, Klimaatgids of Landschapsgids. Daarin staan natuur én didactiek centraal. Daarnaast organiseren IVN'ers een breed scala aan groene cursussen, zoals vogelcursussen, insectencursussen en paddenstoelencursussen. In 2019 werden door de afdelingen zo'n 150 cursussen en trainingen georganiseerd met in totaal zo'n 4800 deelnemers. De 13 natuurgidsenopleidingen leverden in 2019 ruim 300 nieuwe natuurgidsen op!

Statutentraject afgerond

Het statutentraject is begin 2018 gestart. Het doel was om afdelingen de gelegenheid te geven hun statuten te moderniseren en tegelijkertijd de statuten van de afdelingen weer aan te laten sluiten op de gemoderniseerde statuten van de landelijke vereniging. In eerste instantie was het de bedoeling dat het traject eind 2018 zou worden afgerond. Eind 2018 is besloten het traject met een jaar te verlengen, omdat veel afdelingen al wel in procedure zaten, maar nog niet klaar waren. De afdelingen zijn hierin gefaciliteerd met formats voor ALV's, modelstatuten, een aantrekkelijke overeenkomst met een notaris en een financiële bijdrage van de landelijke vereniging. Eind 2019 hadden 99 afdelingen nieuwe statuten en waren de statuten van nog 11 afdelingen in de afrondende fase van hun procedure. De overige afdelingen hebben niet met het traject meegedaan.

1IVN

In 2018 werden de dialoogsessies afgerond. In dit traject hebben we met onze vrijwilligersachterban nagedacht over een betere samenwerking, en een nauwere relatie tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Vervolgens werd in 2019 een traject gestart waarin is onderzocht of en hoe IVN weer één organisatie kan worden. In december is door de Landelijke Raad van de vereniging IVN en door de Raad van Toezicht van de stichting IVN besloten om in 2020 beide organisaties in elkaar op te laten gaan.

Samen meer bereiken

Samen met vrijwilligerconsulenten, actieve leden en projectleiders is er een aanpak samengesteld om IVN'ers (beroepskrachten en vrijwilligers) beter te laten samenwerken en nieuwe vrijwilligers te verwelkomen. De versie voor IVN beroepskrachten was eind 2019 gereed, de versie

voor vrijwilligers volgt begin 2020. Ook de uitrol volgt in 2020. De aanpak geeft handvatten om vorm en inhoud te geven aan 1IVN; hoe kunnen we samen meer bereiken?

Pionierstraject 2019

In het voorjaar van 2019 is het eerste Pionierstraject afgerond. In het Pionierstraject krijgen vrijwilligers en beroepskrachten handvatten om nieuwe aanpakken en structuren te ontwikkelen om nieuwe vrijwilligers en bestaande leden actief te betrekken bij de missie van IVN. IVN Rijk van Nijmegen heeft op deze manier een nieuwe impuls gegeven aan het activeren van leden, bij IVN Almere is een aanpak ontwikkeld om bezoekers van de Floriade kennis te laten maken met IVN en vanuit IVN Leiden is klein initiatief rond een groene bakfiets gegroeid naar een volwaardig afdelingsonderdeel.

Gaasterlandse Natuurweek

Om de natuur in Gaasterland, Friesland, onder de aandacht te brengen en te beschermen organiseren natuurorganisaties sinds 1988 de Gaasterlandse Natuurweek. Iedere herfstvakantie is er een week vol excursies, workshops, lezingen, muziek, (kinder)activiteiten en een groene markt waar van alles geproefd en gekocht kan worden. Dit alles wordt gegoten in een festivalsfeertje waar je u tegen zegt. IVN Súdwesthoeke draagt ook zijn steentje bij. De samenwerking tussen zeven grote natuurorganisaties maakt deze week zo bijzonder en succesvol. Het zorgt voor veel bekendheid voor IVN, maar dit is voor de afdeling niet het hoofddoel: het gaat er vooral om dat mensen de natuur beleven.

In 2019 is het traject naar een online traject aangepast en gericht op afdelingen die aan de slag willen met het betrekken van nieuwe vrijwilligers en het activeren van bestaande leden. Tien leden vanuit vijf afdelingen, IVN Nieuwegein, IVN Leidse regio, IVN Delft, IVN Amsterdam en IVN West-Friesland zijn in november gestart. Vrijwilligersconsulenten zijn ook aangesloten, zodat zij de opgedane kennis ook in hun regio kunnen gaan aanbieden.

Ledenpanel

In 2019 is IVN gestart met het opzetten van een ledenpanel. Het doel van het ledenpanel is om meer contact te hebben met geïnteresseerde leden en hen al in een vroeg stadium betrekken bij campagnes en projecten. Met het online ledenpanel kunnen we in de direct toetsen of plannen aansluiten bij wat leden belangrijk en wenselijk vinden. Het ledenpanelteam bestaat uit vier vrijwilligers en vier beroepskrachten. In 2019 zijn twee enquêtes uitgestuurd: de eerste enquête was een test, de tweede enquête had als onderwerp het Cursushuis van IVN. De uitkomsten zijn zeer nuttig voor de verdere ontwikkeling van het Cursushuis. Het panel bestond eind 2019 uit ruim 80 leden.

Wandelen met de wegekruisenwerkgroep

Het begon klein: de wegekruisenwerkgroep van IVN Eys organiseerde een wandelroute tijdens de IVN regiodag. Op de regiodag konden mensen zich inschrijven voor korte en langere wandelingen en hebben ook de burgemeester en de wethouder meegewandeld. Het groeide uit tot een routeboekje dat inmiddels te koop is in de lokale boekhandel.

Pilottraining continuïteit bestuur

Veel IVN-afdelingen zijn op zoek naar invulling van hun besturen. Dat gaat niet altijd zonder moeite. Om besturen te ondersteunen hun bestuurswerk anders in te vullen, van elkaar te leren en aantrekkelijke profielen voor bestuursfuncties te ontwikkelen hebben in 2019 een pilot gedraaid met de Utrechtse IVN-besturen. Tijdens een bijeenkomst met alle bestuursleden zijn zij aan de slag gegaan met verschillende bestuursvormen en rollen binnen een bestuur. Sommige besturen hebben opvolging op maat gezocht of aanvragen voor verdieping in hun bestuur. Afdeling Nieuwegein heeft zich aangemeld voor het Pionierstraject.

Actieplan Kracht van de Groene Vrijwilliger

IVN is betrokken bij het Actieplan Kracht van de Groene Vrijwilliger. Vanuit het programmteam (met afvaardiging van uit Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de 12 provincies, Soorten.nl, IVN, LandschappenNL en LNV) zijn in 2019 twee inspiratiedagen georganiseerd: een voor provinciale ambtenaren en een voor groene organisaties. Leer je groen en het Groen Traineeship worden ook ondersteund door het Actieplan.

Drukbezochte Inspiratiedag Groene Vrijwilligers 2019

85 collega's van groene organisaties en provincies deelden dinsdag 26 november hun ervaringen in het werken met vrijwilligers in natuur en landschap, tijdens de landelijke Inspiratiemiddag Groene Vrijwilligers. Het Watermuseum Arnhem gaf een bijzonder decor voor een middag vol pitches, workshops en ontmoetingen met professionals uit het hele land. De Inspiratiemiddag werd aangeboden door het programmteam de Groene Vrijwilliger, dat zorg draagt voor de uitvoering van actieplan de Groene Vrijwilliger.

Natuurquiz voor IVN'ers in Oisterwijk

Om de interactie tussen de verschillende werkgroepen van IVN Oisterwijk te verbeteren heeft de Zoogdierenwerkgroep het initiatief genomen om een Zoogdierenquiz te organiseren voor alle werkgroepen, gecoördineerd door Jan Fonken. De (50!) deelnemers werden gemengd ingedeeld in groepjes. Zo ontstonden er groepjes met verschillende interesses bij elkaar. Naderhand zijn de vragen ook doorgenomen voor een educatief tintje aan de quiz. Jan laat weten: "De avond was een groot succes! De Vogelwerkgroep gaat in het najaar de volgende quiz organiseren."

Natuurfilm in jubileumjaar

In 2019 vierde de Vogel- en Natuurwacht 's Hertogenbosch samen met IVN hun 45-jarig, en voor IVN 25-jarig jubileum. Dit werd groots aangepakt door een gratis vertoning van de film 'The Ancient Woods' in de Verkadefabriek, een natuurfilm over inwoners van een Litouws oerbos. Voorafgaand aan de film vertelde de voorzitter van IVN 's Hertogenbosch iets over de afdeling. De filmzaal zat twee keer volledig vol. Volgens organisator Pauline van der Vaart ligt dit aan de samenwerking met de Verkadefabriek: "Door de samenwerking bereik je weer een heel andere groep mensen. Door het succes wil de Verkadefabriek vaker samenwerken met IVN."

Natuur en duurzaamheid

De manier waarop mensen produceren en consumeren heeft veel welvaart gebracht, maar heeft ook geleid tot uitputting van de aarde, biodiversiteitsverlies, klimaatverandering en vervuiling. Voor een leefbare planeet, nu en in de toekomst, zullen we meer in harmonie met de natuur moeten leren leven. Daarvoor zijn veranderingen nodig in denken en doen. Die boodschap lijkt steeds breder te leven in de Nederlandse samenleving. Tienduizenden mensen, waaronder veel IVN'ers, liepen op zondag 10 maart mee met de Klimaatmars in Amsterdam.

IVN wil de natuur dichterbij mensen brengen, zodat zij de natuur weer in hun hart sluiten en hier ook beter voor zullen zorgen. Zo werken we aan een duurzame samenleving en aan de individuele gezondheid en het welzijn van mensen. In 2019 werkte IVN actief aan creatieve manieren om kennis te verspreiden en mensen op individueel niveau aan te zetten tot duurzamer gedrag.

Nieuwe klimaatcursus

Vanuit het Groen Traineeship is er in 2019 met een groep trainees een nieuwe IVN klimaatcursus ontwikkeld. Deze is als pilotversie al gegeven aan een groep van 25 deelnemers. De cursus wordt nog verder ontwikkeld zodat IVN-afdelingen vanaf het najaar van 2020 deze cursus kunnen organiseren. Daarvoor wordt een pool opgestart met 15 trainers.

Daarnaast deden de trainees nog meer projecten op het gebied van duurzaamheid. Ze organiseerden een Nieuwjaarssymposium rondom duurzaamheid op 18 januari 2020, met als thema 'het nieuwe tijdperk'. Ook werkten ze

aan een e-learninmodule op het platform Leer je groen: 'Aan de slag met klimaatverandering'. De module leert je om praktisch aan de slag te gaan met duurzaamheid in je dagelijks leven.

Samenwerking met Leger des Heils

Albert Loef van IVN Ede slaat een bijzondere brug tussen het Leger des Heils en zijn vrijwilligerswerk als IVN Natuurgids. Hij verzorgt samen met anderen natuuractiviteiten voor gasten van 50|50 Hotel Belmont, een initiatief van het Leger des Heils om mensen met een smalle beurs de kans te geven ook vakantie te vieren. IVN Ede organiseert verschillende natuuractiviteiten. Albert: "Het publiek komt niet vaak buiten en vindt het fijn om op laagdrempelige manier toch naar buiten te gaan in een kleine groep. Ook voor mindervaliden is er een beleveniswandeling."

Elke maand aan de slag met duurzaamheid
Op het interne platform Ons IVN is er in 2019
gebouwd aan een groep 'samen duurzaam'. Deze
groep telt inmiddels ruim 300 deelnemers. Vanuit
deze groep actieve vrijwilligers is gewerkt aan een
duurzame kalender met elke maand een thema
en concrete tips voor duurzamer gedrag. Voor
maandelijkse inspiratie voor iedereen: individueel
maar ook samen met je omgeving. Eind 2019
realiseerden we een verkoop van 1000 IVN
kalenders via onze webwinkel!

Binnenbos in natuurbelevenis- winkel Vivara

In het Limburgse dorpje Venray is de
natuurbeleveniswinkel Vivara gevestigd.
Naast een winkel met verschillende producten
om de natuur te beschermen en te helpen
hebben ze ook een natuurbelevingscentrum.
Hiervoor is IVN Venray gevraagd voor een
vaste tentoonstelling en een heus binnenbos!
Met behulp van IVN-beroepskrachten is
het binnenbos gerealiseerd. Wekelijks is
een IVN-vrijwilliger aanwezig om het bos te
onderhouden. Marije Freriks van IVN Venray:
"In de toekomst willen we het binnenbos
ook gaan gebruiken voor activiteiten. Er is
bijvoorbeeld al een verpleeghuis op bezoek
gekomen voor het bos. Je kunt altijd iets
beleven."

Communicatie en fondsenwerving

IVN heeft inmiddels een stevig portfolio met een aantal grote landelijke campagnes waarmee we actief werken aan onze naamsbekendheid en/of propositiebekendheid van onze projecten. Doorlopend zoeken we naar nieuwe kansen om nog meer mensen te betrekken bij onze missie. In 2019 hebben we daarom de najaarscampagne doorontwikkeld tot de echte natuurchallenge, om ook jongere doelgroepen aan te spreken.

26.000 leden
groenv an 1.500 leden in 2019

3.600 donateurs

6.500 leden
+1.000 projectvrijwilligers

Online

852.000 bezoekers
+7% ten opzichte van 2018

47.370 abonnees
nieuwsbrief Mens & Natuur
+31% ten opzichte van 2018

23.000 keer de Route
app gedownload

Social media

23.081 facebook volgers
+19% ten opzichte van 2018

9.310 instagram volgers
+126% ten opzichte van 2018

9.976 linkedin volgers
+59% ten opzichte van 2018

18.547 twitter volgers
+5% ten opzichte van 2018

Beleef de natuur!

Campagnes

Voorjaar

Na een driejarige samenwerking kwam er een einde aan de geslaagde moestuintjessamenwerking met Albert Heijn. IVN bleef moestuinieren in 2019 wel ondersteunen met onze moestuincoaches en cursussen. In het voorjaar was Buitenlesdag weer een groot succes met 2700 deelnemende scholen. Een nieuw record! Een week later telden 5365 mensen mee met de tweede editie van de Nationale Bijtelling, georganiseerd vanuit het project Nederland Zoemt. In juni werden kinderen weer actief bij de natuur betrokken met IVN Slootjesdagen en ModderDag.

IVN Slootjesdagen

Tijdens de Slootjesdagen werden er 138 activiteiten georganiseerd door 95 IVN-afdelingen. Het lespakket voor scholen werd verder aangescherpt en doorvertaald naar een gastles over waterdiertjes die IVN'ers op school kunnen geven. We zagen veel digitaal verkeer naar en activiteit op Slootjesdagen-webpagina's. Bereik was vooral de beoogde doelgroep: ouders met jonge kinderen. Er waren 90.770 pageviews en 29.950 bezoekers op de campagnesite.

Natuurwerk met asielzoekers tijdens NLdoet

IVN Munstergeleen benut NLdoet al jaren door in de natuur te werken. Samen met Natuurmonumenten wordt het gebied en de werkzaamheden gekozen, en de deelnemers werven we bij AZC Sweikhuizen. IVN'er Ben Bongers laat weten "Er komen altijd wel zo'n 15 asielzoekers op af. Ze doen dit maar al te graag: ze krijgen eindelijk iets te doen en steken de handen graag uit de mouwen." Afgelopen jaar was het regenachtig tijdens NLdoet, en vroeg de afdeling aan de lokale Hema om regenkleding te sponsoren. Dat wilde de Hema wel, en zo kon de activiteit toch nog doorgaan.

ModderDag

Op ModderDag speelden op 3100 locaties 150.000 kinderen in de modder. ModderDag 2019 heeft qua zichtbaarheid goed gescoord in met name regionale en lokale media. Speciaal voor het persbericht is een ModderDag factsheet ontwikkeld met diverse cijfers en feiten over ModderDag en de positieve effecten op de gezondheid van kinderen. Alleen al online waren er ruim 100 vermeldingen, in print zo'n 80. Reportages zijn gemaakt door bijvoorbeeld RTV Drenthe, PZC en BN de Stem.

Najaarscampagne: de #2uurnatuur Challenge

IVN doet jaarlijks een najaarscampagne om aandacht te vragen voor de activiteiten van onze afdelingen (zoals paddenstoelenwandelingen) en mensen te stimuleren ook tijdens de donkere herfstmaanden naar buiten te blijven gaan. Dit jaar hebben we deze campagne over een heel andere boeg gegooid, om in te haken op de actualiteit rondom natuur & gezondheid en nieuwe doelgroepen aan te spreken. Uit recent onderzoek blijkt dat mensen die twee uur per week in de natuur doorbrengen, hun leven een hoger cijfer geven. Vanuit dat inzicht hebben we de #2uurnatuur Challenge ontwikkeld.

De campagne was een groot succes. Ruim 8.000 deelnemers gingen in oktober verschillende 'challenges' aan om de natuur te beleven: van een 'paddotrip' tot 'dancing in the rain'. Uit de enquête (N=204) blijkt dat 68.3% van de respondenten een positief effect op de gezondheid heeft ervaren tijdens de opdrachten. Zij geven aan zich meer uitgerust, energiever en ontspannen te voelen. We zagen een enorme stijging in websitebezoekers dit najaar. Hashtag #2uurnatuur is 2075 keer gebruikt in posts

op instagram. Het aantal volgers groeide met 18%. We werkten samen met enthousiaste social influencers. In de pers boekten we een geschatte mediawaarde van 40.000 euro, door te komen met een eigen onderzoek én met mooie persoonlijke verhalen. Zo was de campagne bijvoorbeeld te zien in Maxx Vandaag, Trouw, EditieNL, NOSop3 en Viva.

IVN Online

IVN Routes

In 2019 bleef het aantal deelnemende IVN-afdelingen aan de route-app groeien. Ook het aantal routes in de app nam toe. Zo zijn er fietsroutes, wandelroutes en routes voor bijvoorbeeld kinderen en ouderen. Maar ook routes met specifieke onderwerpen, zoals stadroutes, paddestoelen en of strandroutes en meer. Naast de IVN route-app is er ook de website IVN route-zoeker die gekoppeld is aan de app. Hiermee worden de aangemaakte routes in de app ook automatisch vindbaar op de IVN website. Eind 2019 stonden er ruim 200 routes in de app, deden 60 IVN-afdelingen mee en was de app 23.000 keer gedownload.

Website

De website van IVN werd in 2019 bezocht door zo'n 852.000 mensen een goede stijging (7%) ten opzichte van vorig jaar. Naast de vele IVN-activiteiten en cursussen die georganiseerd zijn door de afdelingen was dit ook mede te danken aan #2uurnatuur campagne, de populariteit van Tiny Forest en de fiets- en wandelroutezoeker van de website waardoor veel mensen de website van IVN wisten te vinden.

Social media

Ook op sociale media groeide het bereik van IVN. Onze volgersbase op Facebook groeide van 19348 naar 23081 (stijging van 19.29%), het aantal Twitter-volgers steeg van 17597 naar 18547 (stijging van 5.4%) en de grootste sprong maakten we op Instagram: van 4131 naar 9340 volgers (stijging van 126.1%). Op LinkedIn had IVN begin 2019 6.280 volgers en eind 2019 waren dat er 9.976 (stijging van 58.85%). De best scorende post uit 2019 was de oproep op Facebook om een Tuiny Forest aan te planten. Deze post had een organisch bereik van 53.754 mensen.

Magazine

Net als voorgaande jaren verscheen het IVN ledenmagazine Mens & Natuur vier keer, met een oplage van 24.000. Het blad inspireert, enthousiasmeert en biedt praktische informatie van en voor IVN'ers. De redactie kreeg in 2019 veel enthousiaste reacties van leden.

Nieuwsbrieven

De grootste nieuwsbrief, Mens & Natuur, had in 2019 zo'n 47.370 abonnees. Een forse stijging ten opzichte van 2018. Het aantal nieuwsbriefontvangers is met 31% gestegen in 11 maanden. Inhoudelijk zien we dat actualiteiten, DIY's, doe-tips en winacties het goed doen. Gesegmenteerde activiteiten en routes doen het relatief goed. Verder zien we dat interviews het niet zo goed doen. Deze artikelen worden gemaakt en meegenomen in de nieuwsbrief om het persoonlijker te maken en minder vanuit de organisatie. Zeker artikelen met een direct handelingsperspectief, zoals de doe-tip 'Maak een egelsnelweg' of het natuurweetje 'Help de wilde bij, iedereen blij!' zorgen voor veel kliks.

De thema nieuwsbrieven Kind & Natuur kende in 2019 4350 abonnees, Natuur & Gezondheid 1300 abonnees, Natuur & Recreatie 1450 abonnees en de Webwinkel nieuwsbrief 7534 abonnees.

Fondsenwerving

Vermogensfondsen

In totaal ontving IVN € 313.739 van vermogensfondsen in 2019. Daar bovenop kwam als extra project € 1.950.000 voor Schone Rivieren i.s.m. Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee.

Bedrijfspartners

In 2019 heeft IVN twee meerjarige sponsorovereenkomsten afgesloten. Met ASN Bank voor het thema Natuur in de Buurt voor 2019 en 2020. Met Spadel N.V. op het terrein van biodiversiteit en zwerfafval voor de periode 2019 t/m 2023. MSD ondersteunt IVN bij het realiseren van 3 'eetbare tuinen' bij zorginstellingen in Nederland. Ook de sponsorovereenkomst met Tauw, die IVN sponsort voor de projecten Nederland Zoemt en Schone Rivieren, werd in 2019 verlengd.

Bestuur en organisatie

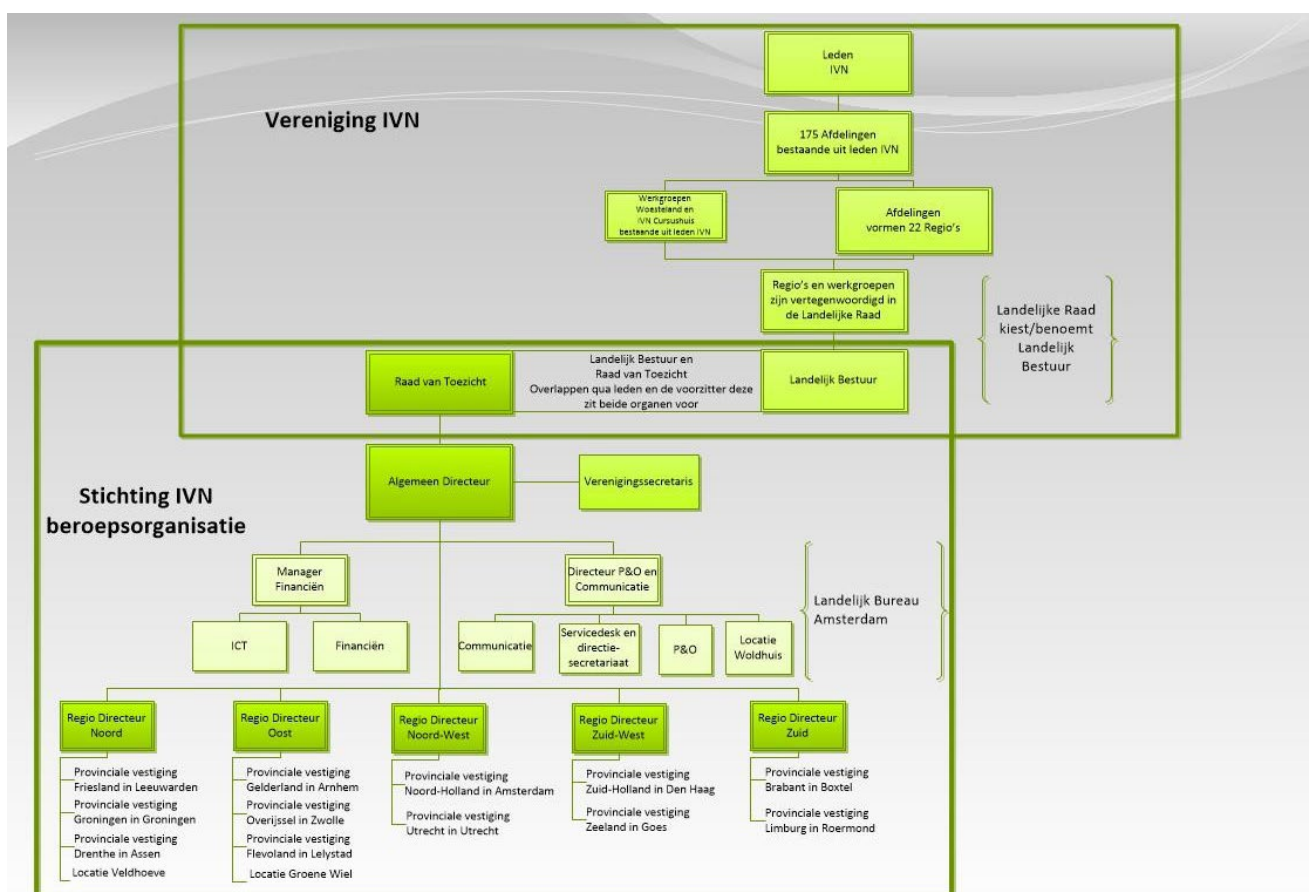

Stichting en Vereniging

De geschiedenis van IVN gaat terug tot 1939, vanaf 1960 zijn de activiteiten georganiseerd in de vorm van een vereniging. In 2000 is besloten om een splitsing te maken tussen de vrijwilligers- en de beroepsorganisatie. Hiervoor is Stichting IVN opgericht. Daarin zijn de beroepskrachten ondergebracht, met als doel om de vereniging en haar vrijwilligers te ondersteunen en projecten binnen de doelstelling van de vereniging te realiseren. De organisatie IVN bestaat vandaag de dag dan ook uit de Vereniging IVN en de Stichting IVN.

Stichting IVN

In Stichting IVN zijn de beroepskrachten werkzaam. Deze medewerkers zijn verdeeld over vijf regio's, en werken vanuit twaalf provinciale vestigingen, twee Veldwerk-locaties en een landelijk kantoor in Amsterdam. Zij ondersteunen IVN-vrijwilligers en voeren projecten uit, zoveel mogelijk in samenwerking met vrijwilligers. De Raad van Bestuur van Stichting IVN wordt gevormd door Jelle de Jong in de functie van algemeen directeur. Het toezicht op de gang van zaken binnen IVN wordt gehouden door de Raad van Toezicht. Het organogram van stichting IVN is als volgt:

Vereniging IVN

De vereniging IVN kent eind 2019 ruim 26.000 leden en donateurs, waarvan een groot aantal ook actief betrokken is als vrijwilliger. De leden zijn georganiseerd in 165 lokale afdelingen verspreid over heel Nederland. Onze vrijwilligers organiseren lokaal cursussen, natuurexcursies, wandelingen, jeugdactiviteiten en zijn vaak actief in natuurbeheer. Door die educatieve activiteiten van onze lokale afdelingen maken grote aantallen mensen via IVN kennis met de natuur.

De vereniging kent een Landelijke Raad en een Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur van de Vereniging bestond eind 2019 uit 6 leden. De voorzitter van het bestuur is Kees de Ruiter. De overige leden waren Rolf Boersma, Bart Franken, Miranda van Engelshoven, Nynke Runia en Janneken Sprangers.

De meeste leden komen voort uit de vereniging, maar er zijn ook enkele zetels gereserveerd voor deskundigen op persoonlijke titel. De voorzitter van het Landelijk Bestuur is ook de voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting IVN. De bestuursleden worden benoemd door de Landelijke Raad.

De Landelijke Raad is 'het verenigingsparlement' van IVN. De Landelijke Raad bestaat uit 20 leden, die elk een regio vertegenwoordigen. De 20 regio's zijn samengesteld uit gemiddeld 8 tot 12 afdelingen. Tevens zijn enkele landelijke werkgroepen in de Raad vertegenwoordigd. De Landelijke Raad kwam in 2019 viermaal bijeen, ze stelt de begroting, het jaarplan en de jaarrekening vast. De voorzitter van het Landelijk Bestuur zit de vergaderingen van de Landelijke Raad voor.

Innovatie en Duurzaamheid BV te Utrecht

Stichting IVN heeft een belang van 80% in Innovatie en Duurzaamheid BV, handelend onder de naam SME Advies. Het is een maatschappelijk betrokken adviesbureau met ruim 40 jaar ervaring. Het doel is om mensen te bewegen om vanuit positieve energie duurzame keuzes te maken. En dat binnen verschillende werkvelden: beleid & proces, bewoners & gedrag en onderwijs. De heer Hak van Nispen tot Pannerden is algemeen directeur, en de Raad van Commissarissen bestaat ultimo 2019 uit Chris Hofkamp, Jelle de Jong en Jort Bakker.

Medewerkers (P&O)

Het ziekteverzuim is in 2019 redelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2018. In percentage was dit ca. 2,3% tegenover 2,2% in 2018 en dit is blijvend laag te noemen. De aandacht en ondersteuning voor medewerkers die wat langer uit de roulatie waren werpt zijn vruchten af.

IVN heeft persoonlijke groei en ontwikkeling van medewerkers een vaste plek gegeven in het beleid van de organisatie, in 2019 zijn de persoonlijke groeitrajecten verder doorgevoerd. De trajecten die medewerkers volgen zijn uiteenlopend en van persoonlijke tot professionele ontwikkeling. Om de groeikaders vast te houden en medewerkers te blijven stimuleren is het onderwerp "Groei & Ontwikkeling" vast opgenomen in de jaargesprekkencyclus. Per medewerker is jaarlijks een vast budget beschikbaar. Er is een stijgende lijn te zien in medewerkers die dit budget ook inzetten.

Salarisontwikkeling

IVN volgt de bepalingen van de CAO Sociaal Werk (Voorheen Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening), deze loopt tot en met 30 juni 2021. Per 1 september 2019 zijn de salarissen conform de CAO verhoogd met 3,25%, per 1 juli 2020 zal dit nogmaals het geval zijn.

Samenstelling personeel

In 2019 zijn er bij Stichting IVN 33 (in 2018: 25) nieuwe medewerkers bijgekomen, en hebben 27 (in 2018: 24) medewerkers de organisatie verlaten. IVN is dus in personele bezetting stabiel gebleven en heeft op 31 december 2019 in totaal 144 medewerkers in dienst (eind 2018: 138), in FTE's waren dit 115 medewerkers (eind 2018: 109), samen met SME Advies is dit 125 medewerkers (eind 2018: 120). Het gemiddeld aantal dienstjaren is gedurende 2019 licht gedaald van 6,9 naar 6,5 jaar.

Ondernemingsraad

Stichting IVN kent een ondernemingsraad welke ultimo 2019 bestond uit de volgende personen: Jörgen de Bruin, Anne Copier, Masja Gielstra, Rick van Cleef en Jeffrey Raymakers.

Directie

Sinds 2009 is Jelle de Jong algemeen directeur van Stichting IVN. De taken en de bevoegdheden van de directeur zijn vastgelegd in de statuten en het directiestatuut. Het managementteam bestond per 31 december 2019 uit de volgende personen:

- Jelle de Jong
Algemeen Directeur en P&O
- Wander van der Kolk
Directeur Communicatie, Marketing & Programma's
- Ron Schaasberg
Manager Financiën & ICT
- Mark Tuit
Regiodirecteur Friesland, Groningen en Drenthe
- Joline de Weerd
Regiodirecteur Overijssel, Gelderland en Flevoland
- Petra Schut
Regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht
- Daphne Teeling
Regiodirecteur Zuid-Holland en Zeeland
- Renske Visscher
Regiodirecteur Noord-Brabant en Limburg

Nevenfuncties de heer De Jong

De heer de Jong heeft geen nevenfuncties.

Beloning

Sinds 2005 heeft Goede Doelen Nederland een beloningsregeling voor directeuren. Deze regeling is gebaseerd op de - door de commissie Wijffels opgestelde - Code Goed Bestuur voor goede doelen. Goede Doelen Nederland heeft dit opgenomen in de adviesregeling "Beloning directeuren Goede Doelen" welke criteria geeft om de zwaarte van de directiefunctie te wegen en komt zo tot normen voor maximale inkomens. De Raad van Toezicht heeft met deze criteria de directiefunctie gewogen op 470 punten. Daarbij hoort voor 2019 een maximale beloning van € 129.559 (inclusief vakantiegeld maar exclusief sociale lasten). De directeur wordt bij stichting IVN beloond volgens de CAO Welzijn en blijft daarmee onder het maximum.

Functioneren

In het kader van de rol van de Raad van Toezicht als werkgever heeft de voorzitter van de Raad samen met een lid van de Raad van Toezicht een functioneringsgesprek gevoerd met de algemeen directeur.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en de algemene gang van zaken in de organisatie. De Raad van Toezicht staat de Raad van Bestuur met advies terzijde. De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de statuten.

Samenstelling

Gedurende 2019 werd de Raad van Toezicht gevormd door 8 personen. Conform de statuten zijn 3 leden van de Raad van Toezicht lid van het bestuur van de Vereniging IVN, dit betreffen Kees de Ruiter, Nynke Runia en Janneken Sprangers. Kees De Ruiter was in 2019 tevens voorzitter van het landelijk bestuur van de vereniging IVN. In november 2019 is Nynke Runia afgetreden uit de Raad van Toezicht, en is de heer Roelf Boersma, tevens lid van de Vereniging IVN, toegetreden. Daarnaast is Kees de Ruiter afgetreden als voorzitter van de Raad van Toezicht, de heer Hans Gilissen is per december 2019 benoemd als nieuwe voorzitter.

Functies en nevenfuncties Raad van Toezicht

Ultimo 2019 bestaat de Raad van toezicht van de Stichting IVN uit de volgende personen:

Naam:	Rolf Boersma
Rol:	Lid
Aftredend per:	November 2019
Herbenoembaar:	Ja

Naam:	Riyan van den Born
Rol:	Lid
Aftredend per:	Januari 2022
Herbenoembaar:	Nee
Functie:	Associate-professor Radboud University

Naam:	Louisa van den Broek
Rol:	Lid
Aftredend per:	Mei 2020
Herbenoembaar:	Nee
Functie:	Company secretary Royal DSM

Naam:	Bram van Dijk
Rol:	Lid
Aftredend per:	Januari 2022
Herbenoembaar:	Nee

Naam: Hans Gilissen
Rol: Voorzitter
Aftredend per: November 2022
Herbenoembaar: Ja
Functie: Bestuurslid rechtbank Limburg

Naam: José Hendriksen
Rol: Lid
Aftredend per: 16 december 2021
Herbenoembaar: Nee
Functie: Directeur Stimulansz
Nevenfuncties: Bestuurslid FEE International
 Lid RvC Sité Woondiensten

Naam: Han Mouton
Rol: Lid en voorzitter auditcommissie
Aftredend per: Mei 2020
Herbenoembaar: Nee
Functie: Financieel directeur Johan Cruijff Arena

Naam: Janneken Sprangers
Rol: Lid auditcommissie
Aftredend per: December 2021
Herbenoembaar: Ja
Functie: Financieel mediator
Nevenfuncties: Penningmeester Zonnebloem De Bilt/Bilthoven
 KBO/PCOB belastinginvalhulp

Benoeming

Nieuwe leden worden benoemd door de Raad van Toezicht. De leden worden benoemd voor een periode van drie jaar. Leden van de Raad van Toezicht kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Beloning

Leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

Functioneren

Er vindt jaarlijks een zelfevaluatie van de Raad van Toezicht plaats over de taakinvulling op de drie punten waarop de Raad van Toezicht een rol heeft namelijk het controleren van, de werkgeversrol en het klankbord voor de Raad van Bestuur. Met ingang van 2019 heeft de Raad van Toezicht in vervolg op de uitgebreide evaluatie in 2018 haar eigen functioneren telkens beoordeeld door het benoemen van een wisselende observator tijdens de vergaderingen. De aandachtspunten die daaruit naar voren komen worden voortdurend opgepakt.

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht in is 2019 viermaal bijeengekomen. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de Algemeen directeur, de directeur Communicatie, Marketing & Programma's en de manager Financiën & ICT. Belangrijke onderwerpen in 2019 waren de governance, het jaarplan voor 2019, de voorgenomen samenvoeging van de beroeps- en de vrijwilligersorganisatie en de financiële gang van zaken.

De Raad van Toezicht heeft een aantal domeinen bepaald en tijdens de vergaderingen besproken te weten:

- Verbinding tussen Vereniging en Stichting;
- Financiën;
- Maatschappelijke impact;
- Strategie.

Verder is er voortdurende aandacht in de vergaderingen voor management en organisatie. Naast deze vergaderingen heeft evenals vorig jaar de bijeenkomst "24 uur in de natuur" plaatsgevonden met het Management Team en het landelijk bestuur van de Vereniging IVN.

De auditcommissie heeft in 2019 tweemaal vergaderd met de Algemeen directeur en de manager Financiën & ICT waarvan eenmaal in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant. In de voorjaarsvergadering is de jaarrekening 2018 besproken alsmede het accountantsverslag. De aanbevelingen in het accountantsverslag zijn grotendeels opgevolgd. In de najaarsvergadering is er aandacht besteed aan de prognose 2019 en de begroting 2020.

Verantwoordingsverklaring

Een van de eisen die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt aan organisaties die het CBF-keur voor kansspelbegunstigden voeren, is dat de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht een gezamenlijke verantwoordingsverklaring opnemen in het jaarverslag. In de verantwoordingsverklaring onderschrijven beide raden dat:

- De functie toezicht houden duidelijk is gescheiden van de functie besturen dan wel uitvoeren;
- De organisatie haar middelen optimaal besteedt zodat effectief en efficiënt gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling;
- De organisatie streeft naar optimale relaties

met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

Stichting IVN onderschrijft deze principes en in deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier IVN invulling geeft aan deze principes.

Besturen en toezicht houden

Bij stichting IVN is de vaststelling en uitvoering van het beleid gescheiden van het toezicht op de organisatie. Deze scheiding is geregeld door een statutenwijziging op 24 juni 2008 waarbij de taken en bevoegdheden van de Raad van Bestuur (Uitvoering) en de Raad van Toezicht (Toezichthouder) zijn vastgelegd.

De Raad van Bestuur wordt gevormd door de statutair (algemeen) directeur. Hij heeft tot taak het besturen van de Stichting in de meest ruime zin, dit met inachtneming van de bevoegdheden van de Raad van Bestuur die statutair zijn bepaald. Deze bepalingen waarborgen het onderscheid tussen besturen en toezicht houden.

De algemeen directeur geeft leiding aan een managementteam van 7 personen zoals vermeld onder 2.3 alsmede aan de afdeling P&O. In dit team is alle benodigde expertise aanwezig om de organisatie te besturen. Het functioneren van de algemeen directeur wordt jaarlijks geëvalueerd door de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht vergadert minimaal viermaal per jaar gezamenlijk met de algemeen directeur en minimaal een ander lid van het managementteam ter bespreking van het gevoerde en in de toekomst te voeren beleid. De Raad van Toezicht verleent jaarlijks de goedkeuring aan het inhoudelijk jaarverslag en het financieel jaarverslag met bijbehorende accountantsverklaring. Het jaarplan en de begroting worden vastgesteld in de Raad van Toezicht. Hierdoor is de Raad van Toezicht adequaat in staat haar toezichthoudende functie te vervullen.

De Raad van Toezicht beoordeelt jaarlijks tijdens de zelfevaluatie of de juiste expertises in de Raad van Toezicht vertegenwoordigd zijn. De adviserende rol van de RvT komt tot uitdrukking

in de mogelijkheid, gevraagd of ongevraagd het bestuur te adviseren op belangrijke beleidsuitgangspunten.

De jaarrekening van Stichting IVN wordt jaarlijks gecontroleerd door het CBF en een onafhankelijke registeraccountant.

Optimaliseren effectiviteit en efficiency

Als onderdeel van het opmaken van de jaarrekening wordt er ieder jaar een begroting die wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht. In combinatie met het jaarplan houdt de Raad van Toezicht hiermee toezicht op de ontwikkeling van de statutair vastgestelde doelstellingen van stichting IVN. In het meerjarenbeleidsplan staan richtinggevende doelstellingen geformuleerd.

De effectiviteit van de uitgevoerde opdrachten wordt beoordeeld door de opdrachtgevers. Het intern monitoren en evalueren van de uitvoering van processen en activiteiten vindt plaats door een kritische beoordeling van een maandelijkse managementrapportage en het jaarverslag.

Het managementteam volgt en evalueert het functioneren van medewerkers met behulp van de een jaarlijkse beoordelingscyclus. De administratieve organisatie en interne beheersing worden jaarlijks in het kader van de accountantscontrole geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Optimaliseren omgang met belanghebbenden

Stichting IVN streeft naar een open dialoog met stakeholders zoals vrijwilligers, medewerkers, particulieren, bedrijven, overheden, natuur- en milieuorganisaties en andere betrokkenen.

De inhoud en kwaliteit van de verstrekte informatie wordt door de leidinggegenden gewaarborgd. Voor het stroomlijnen en optimaliseren van de externe communicatie zijn de taken op het gebied van communicatie en websitebeheer ondergebracht bij een centrale afdeling Communicatie. Belangrijke informatiestukken worden in het managementteam besproken en vastgesteld.

De specifieke doelgroepen worden geïnformeerd met diverse communicatiemiddelen zoals het IVN-magazine Mens en Natuur, het jaarverslag, de website, persberichten en door

deelname aan diverse overlegorganen en samenwerkingsverbanden. Het beleid is erop gericht om relaties met belanghebbenden te optimaliseren door hun gericht te informeren, bijvoorbeeld over natuur- en milieubelangen en de activiteiten van stichting en vereniging IVN en de besteding van de ontvangen gelden.

Door de vrijwilligersafdelingen vinden verschillende uitingen plaats gericht op de relevante doelgroep zoals publicaties, overleggen met overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. Hiermee worden honderdduizenden mensen per jaar bereikt. Vrijwilligers worden betrokken via bijvoorbeeld het kwartaalblad Mens en Natuur, de website, digitale nieuwsbrief en het intranet Ons IVN. Daarnaast kunnen vrijwilligers zich voor allerlei vragen wenden tot de Servicedesk welke op één telefoonnummer en één e-mailadres bereikbaar zijn.

Financieel beleid

Algemeen

Continuïteitsreserve

In de richtlijn 'Reserves Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland is opgenomen dat de continuïteitsreserve niet meer mag bedragen dan anderhalf keer de jaarlijkse kosten van de organisatie. IVN hanteert de verhouding tussen de reserve en de jaarlijkse personeelskosten als uitgangspunt voor de bepaling van de norm. De Raad van Toezicht van Stichting IVN heeft in 2018 gewenste hoogte voor de continuïteitsreserve bepaald op € 3.000.000. Deze norm is vastgesteld op basis van een risico-inschatting en benchmarkgegevens met als doel om gedurende 4 maanden de salarissen door te kunnen betalen in een situatie van volledige insolventie. De doelstelling is om binnen 5 jaar deze reserve tot dit niveau op te bouwen.

Managementinformatie

Stichting IVN stelt voorafgaand aan het jaar een jaarplan en een jaarbegroting op. Beiden worden door de Raad van Toezicht beoordeeld en vastgesteld.

Gedurende het jaar worden de inkomsten en de bestedingen aan de doelstellingen bewaakt door het managementteam. In een portal is de benodigde informatie het hele jaar online beschikbaar, periodiek worden de ontwikkeling van de baten en lasten ten opzichte van het budget besproken. Met de Raad van Toezicht wordt op basis daarvan periodieke rapportage gedeeld die tijdens iedere vergadering wordt besproken.

Onafhankelijke accountant

De jaarrekening wordt zoals statutair bepaald gecontroleerd door een externe accountant. Gedurende het jaar wordt de opzet en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersingsmaatregelen gecontroleerd. Na afloop van het jaar wordt de jaarrekening door de onafhankelijke accountant gecontroleerd.

Auditcommissie

Bij IVN functioneert een auditcommissie conform de richtlijnen en eisen van het CBF, bestaande uit 2 leden van de Raad van Toezicht. Deze commissie is verantwoordelijk voor het toezicht op de inrichting en de werking van de administratieve organisatie, de naleving van

de relevante wet- en regelgeving, de financiële informatieverschaffing en het financiële beleid. De commissie vergadert jaarlijks minimaal 2 keer waarvan in ieder geval 1 keer per jaar met de externe accountant.

Risico's en onzekerheden

Algemeen

In 2019 is het risicomanagement onderzocht. Met een 'Risk Management Scorecard' zijn de risico's en de mate waarin deze worden beheerst in beeld gebracht en besproken met de Raad van Toezicht.

Daarbij zijn de strategische risico's op de volgende gebieden onderkend:

- Financiën en wetgeving
- Reputatieschade en marktpositie
- Personeel en vrijwilligers
- Bestuur en compliance

Risicobeheersing bij IVN

Overall is de conclusie dat de risico's bij IVN in voldoende mate beheerst worden. Op het gebied van financieel beheer is er sprake van het laagste risico, categorie 'geen risico', dat wil zeggen dat met de normale aandacht van het management alle onderkende risico's onder controle zijn. Dit betreffen de risico's op liquiditeitstekorten, fraude en terugbetalingsverplichtingen op projecten. Op de andere terreinen zoals reputatieschade, privacywetgeving, ICT en bestuur worden de risico's als 'acceptabel' beoordeeld. Daarbij is voortdurende aandacht door het management gewenst en daarvoor zijn de interne beheersingsmaatregelen voldoende.

Coronacrisis bij IVN

Algemeen

De coronacrisis vanaf maart 2020 heeft gevolgen voor de gang van zaken bij IVN. Geplande activiteiten worden uitgesteld, de medewerkers werken bijna volledig vanuit huis en onze locaties in Apeldoorn en Orvelte kunnen geen gasten ontvangen. Zodra duidelijk werd dat er sprake was van beperkende maatregelen van overheidswege zijn er maatregelen getroffen in overeenstemming met het beleid van de overheid.

Gevolgen voor medewerkers

Het advies van de overheid om thuis te werken wanneer dat mogelijk is heeft ertoe geleid dat

nagenoeg alle medewerkers vanuit huis zijn gaan werken. Het is goed mogelijk gebleken voor onze medewerkers om vanuit huis te werken en online te vergaderen, waar nodig zijn faciliteiten getroffen om de thuiswerkplekken te verbeteren.

Gevolgen voor de projecten

Omdat veel van onze projecten geen doorgang konden vinden is er een project gestart om de gevolgen van de coronacrisis voor de uitvoering van de projecten in 2020 in kaart te brengen. Daaruit kon geconcludeerd worden dat een groot deel van de projecten in 2020, soms in aangepaste vorm, uitgevoerd zal kunnen worden. Voor die projecten waarvan de verwachting is dat ze niet volledig uitgevoerd kunnen worden is overleg geweest met de opdrachtgevers en de uitkomsten daarvan zijn dat de algemene lijn zo is dat opdrachtgevers ons niet zullen korten op de afgesproken vergoeding als de prestatieverplichtingen niet volledig kunnen worden gerealiseerd.

Gevolgen voor de huizen en de webwinkel

Door de beperkende maatregelen is de omzet in onze beide huizen en de webwinkel in de periode vanaf maart bijna volledig stilgevallen. Het zijn voornamelijk de scholen die niet gekomen zijn en ook andere evenementen konden geen doorgang vinden. Dit heeft ook invloed gehad op de omzet van de webwinkel, die ook door het uitstel van projecten en het wegvallen van omzet aan derden sterk gedaald is.

Gevolgen voor de financiën

Het resultaat dat voor 2020 was begroot op ca. € 300.000 zal zoals het er naar uitziet niet gerealiseerd worden. De financiële gevolgen voor de projecten is beperkt, voor de huizen en de webwinkel zal er sprake zijn van een forse omzetsdaling. Wij verwachten op het moment van het schrijven van dit jaarverslag een daling van het resultaat 2020 ten opzichte van de begroting van ca. € 300.000 tot € 600.000. De reserves en de liquiditeiten zijn voldoende om dit op te vangen.

Bestuurlijke en financiële richtlijnen

ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling)

Zowel Stichting IVN als Vereniging IVN beschikken over de ANBI-status. De doelstellingen en feitelijke werkzaamheden zijn voor meer dan 90% gericht op het algemeen belang. Door deze status kunnen erfenissen en schenkingen belastingvrij ontvangen worden. Hierdoor komen deze volledig ten goede aan de doelstelling van IVN. Donateurs kunnen hierdoor ook hun giften, onder bepaalde voorwaarden, als gift opnemen op hun aangifte inkomstenbelasting.

Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

Het Centraal Bureau Fondsenwerving is een toezichthoudende organisatie voor alle goede doelen in Nederland. Het CBF ziet toe op het bestuur en het beleid van goede doelen. Om in aanmerking te komen voor het keurmerk wordt de manier waarop gelden verkregen worden beoordeeld, de manier waarop de gelden worden uitgegeven en tenslotte de wijze waarop verslaglegging wordt uitgebracht. Het IVN voldoet aan de gestelde eisen als grote goede doelen organisatie en voert het CBF-keur voor kansspel begunstigden.

Beleggingsbeleid

Door IVN worden de overvloedige liquiditeiten niet belegd. Door SME Advies worden overvloedige middelen wel belegd. Deze beleggingen vinden plaats binnen de kaders van een laag risicoprofiel. In 2019 zijn de beleggingen binnen dit profiel gebleven. Het rendement op de beleggingen heeft in 2019 ca.

€ 1.200 (negatief) bedragen.

Vrijwilligersbeleid

Veel van de leden van IVN worden ingezet als vrijwilliger op de projecten van IVN. De vrijwilliger krijgt daarbij altijd de mogelijkheid om de gemaakte onkosten binnen de daarvoor geldende wettelijke bepalingen vergoed te krijgen. Daarnaast is er een verzekering afgesloten die dekking biedt aan vrijwilligers waar het gaat om schade door ongevallen tijdens het deelnemen aan activiteiten van IVN.

Samenvatting financiële resultaten

Stichting IVN heeft in 2019 een positief exploitatiesaldo behaald. De geconsolideerde baten bedroegen in 2019 € 14,4 miljoen waarvan € 13,1 miljoen is besteed aan de doelstelling van IVN. Samengevat zijn de baten en lasten als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2019 realisatie	2019 begroting	2018 realisatie
Totale baten	14.423	14.752	13.825
Besteed aan doelstelling	13.135	13.571	11.814
Beheer & Administratie	728	751	696
Werving van baten	84	87	115
Financiële lasten	-3	-3	11
Aandeel derden in resultaat	3	3	2
Toevoeging aan continuïteitsreserve	478	343	1.187

Tabel 1: geconsolideerde staat van baten en lasten, incl. materiële projectlasten

Baten

De totale baten zijn in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Vooral het project 'Schone Rivieren' waaraan wordt bijgedragen door de Nationale Postcode Loterij heeft bijgedragen aan de stijging van de baten. De subsidies vanuit provincies en gemeentes zijn eveneens gestegen ten opzichte van 2018.

Bedragen x € 1.000	2019 realisatie	2019 begroting	2018 realisatie
Baten van particulieren	307	314	245
Baten van bedrijven	492	503	300
Baten van fondsen	216	221	400
Baten van andere not-for-profit organisaties	2.279	2.331	1.669
Baten van loterijorganisaties	4.040	4.132	2.180
Baten van subsidies van overheden	7.339	7.507	6.802
Baten als tegenprestatie	2.029	2.075	1.757
Overige baten	26	27	817
Mutatie onderhanden werk	-2.305	-2.358	-345
Totale baten	14.423	14.752	13.825

Tabel 2: overzicht geconsolideerde baten, incl. materiële projectlasten.

Besteed aan doelstellingen

De verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstellingen en de totale lasten is in 2019 op geconsolideerd niveau uitgekomen op ca. 94% (gelijk aan 2018).

Bedragen x € 1.000	2019 realisatie	2019 begroting	2018 realisatie
Natuur en Gezondheid	1.445	1.493	860
Natuur in de Buurt	936	967	1.093
Kind en Natuur	2.419	2.498	2.015
Natuur en Recreatie	2.951	3.048	2.864
Natuur en Jongeren	555	573	375
Vrijwilligers en Educatie	2.223	2.299	2.311
Overige activiteiten	1.527	1.577	1.377
Activiteiten SME Advies	1.077	1.116	919
Totale baten besteed aan doelstelling	13.135	13.571	11.814

Tabel 3: overzicht besteding aan doelstellingen, incl. materiële projectlasten

Werving baten

Zowel de Stichting als de Vereniging zijn actief op het gebied van werving van baten onder bedrijven en particulieren. In 2019 heeft het beleid gericht op vermogensfondsen en bedrijven succesvolle projecten opgeleverd. Ook verdere verbetering van het beleid ten aanzien van leden en mogelijk geïnteresseerden heeft positief gewerkt. De verhouding tussen lasten en baten voor eigen fondsenwerving is hierdoor in 2019 verder gedaald naar 8% (in 2018 was dit 12%). Daarmee is de verhouding weer op een voor IVN verantwoord niveau gebracht.

Beheer & Administratie

De kosten van beheer en administratie betreffen de kosten voor directie, financiën, ICT en personeelszaken. Kosten die direct aan projecten kunnen worden toegerekend zijn daarop in mindering gebracht. Deze lasten worden doorberekend op basis van de tijd die per medewerker aan deze taken wordt besteed. In 2019 bedroegen deze lasten € 725.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2018 gelijk gebleven op 5,0%. De door de Raad van Toezicht gestelde norm (van 6%) wordt daarmee behaald.

Resultaat

Het boekjaar 2019 is met een positief geconsolideerd resultaat van € 478.000 afgesloten, een stijging ten opzichte van het genormaliseerde resultaat over 2018 van ca.

€ 109.000. In 2018 was er daarnaast sprake van incidentele baten ad. € 1.040.000 in verband met de verkoop van onroerend goed.

Toekomst, begroting 2020 Stichting IVN

Het bestuur heeft vertrouwen in de toekomst van IVN. De organisatie zal naar verwachting in een consistente lijn doorgroeien, het aantal medewerkers en opdrachtgevers zal toenemen. De begroting van de Stichting IVN voor 2020 is in de vergadering van november 2019 door de Raad van Toezicht vastgesteld. De begroting is gebaseerd op reeds toegezegde baten voor 2020 aangevuld met ramingen van de verwachte baten op basis van een vastgestelde groeidoelstelling van minimaal 5%. De verwachte exploitatiekosten zijn gebaseerd op de personele bezetting per eind 2019, rekening houdend met reeds bekende wijzigingen in aantal en arbeidsvoorwaarden, alsmede een inschatting van de overige exploitatiekosten.

De materiële projectlasten hebben in 2019 € 3.355.000 bedragen, deze worden niet meegenomen in de begroting en zijn derhalve in onderstaand overzicht geëlimineerd. Op basis van deze begroting wordt een resultaat van ca. € 300.000 verwacht in 2020, ten opzichte van € 494.000 in 2019. Daarmee is IVN in een stabiele positie terechtgekomen waaraan het gevoerde beleid in de achterliggende jaren debet is.

Bedragen x € 1.000	2020 begroting	2019 realisatie	2019 begroting
Totale baten	10.448	9.600	9.493
Besteed aan doelstelling	9.360	8.292	8.498
Beheer & Administratie	700	728	600
Werving van baten	90	88	100
Financiële lasten	-2	-2	-
Toevoeging aan continuïteitsreserve	300	494	295

Tabel 5: begroting 2019, Stichting IVN enkelvoudig, excl. materiële projectlasten

De verwachte continuïteitsreserve zal hiermee ultimo 2020 uitkomen op € 2,9 mln., waarmee we op lijn liggen om het doelvermogen ad. € 3.000.000 binnen een periode van 5 jaar te halen. Als gevolg van de coronacrisis zal het begrote resultaat 2020 zoals hiervoor vermeld naar schatting tussen de € 300.000 en € 600.000 lager uitkomen. De verwachting om de continuïteitsreserve binnen de afgesproken periode op het gewenste niveau te brengen blijft overeind.

Bijlagen

1. Overzicht besteding aandeel in acties van derden
2. Overzicht reguliere subsidies provincies
3. Overzicht besteding subsidie Ministerie van Economische Zaken
4. Enkelvoudige balans 31 december 2019 Vereniging IVN
5. Enkelvoudige staat van baten en lasten 2019 Vereniging IVN
6. Toelichting op enkelvoudige balans en staat van baten en lasten van Vereniging IVN

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA			
Materiële vaste activa	<i>a</i>	869.548	637.150
Voorraden	<i>b</i>	169.140	148.722
Vorderingen en overlopende activa			
Nog te ontvangen projectsubsidies	<i>c</i>	471.590	445.627
Subsidies overheden	<i>d</i>	1.211.060	834.980
Debiteuren en overige subsidies	<i>e</i>	1.028.799	1.515.635
Belastingen en pensioenen	<i>f</i>	80.852	-
Overige vorderingen		73.324	50.924
		2.865.625	2.847.166
Effecten	<i>g</i>	110.583	109.346
Liquide middelen		5.961.955	4.100.650
Totaal		9.976.851	7.843.034
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	<i>h</i>	2.492.976	2.035.258
Reserves Vereniging IVN	<i>i</i>	278.467	258.657
		2.771.443	2.293.915
Aandeel derden			
SME Advies	<i>j</i>	19.896	17.351
Voorzieningen			
Onderhoud gebouwen	<i>k</i>	-	40.250
Kortlopende schulden			
Crediteuren		856.460	757.567
Belastingen en pensioenen	<i>l</i>	535.025	514.776
Vooruitontvangen subsidies		5.381.739	3.827.942
Overige schulden en overlopende passiva	<i>m</i>	412.288	391.233
		7.185.512	5.491.518
Totaal		9.976.851	7.843.034

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2019

Bedragen in euro's	ref	2019 realisatie	2019 begroting	2018 realisatie
Baten				
Baten van particulieren	a	307.360	314.359	244.598
Baten van bedrijven	b	491.800	503.000	299.927
Baten van fondsen	c	216.423	221.352	399.604
Baten van andere not-for-profit organisaties	d	2.278.897	2.330.793	1.668.579
Baten van loterijorganisaties	e	4.040.069	4.132.072	2.180.012
Baten van subsidies van overheden	f	7.339.317	7.506.452	6.801.841
Som van de geworven baten		14.673.866	15.008.027	11.594.561
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	g	2.028.995	2.075.200	1.757.537
Overige baten	h	25.995	26.587	816.753
Mutatie onderhanden werk personeel		(2.305.437)	(2.357.938)	(344.347)
Totaal baten		14.423.419	14.751.877	13.824.504
Lasten	i			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en Gezondheid		1.445.381	1.493.392	860.280
Natuur in de Buurt		936.479	967.586	1.093.390
Kind en Natuur		2.418.589	2.498.927	2.014.430
Natuur en Recreatie		2.951.408	3.049.445	2.864.243
Natuur en Jongeren		554.773	573.201	375.266
Vrijwilligers en Educatie		2.223.172	2.297.019	2.310.912
Overige activiteiten		1.527.393	1.578.128	1.376.393
Activiteiten SME Advies		1.077.529	1.113.321	918.892
Totaal besteed aan doelstellingen		13.134.724	13.571.020	11.813.806
Beheer en administratie		727.613	751.782	695.500
Werving baten		84.072	86.865	114.779
Aandeel derden in resultaat		2.545	2.630	1.950
Totaal lasten		13.948.954	14.412.296	12.626.035
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		474.465	339.581	1.198.469
Financiële baten		3.063	3.165	5.165
Financiële lasten		-	-	(16.396)
Saldo financiële baten en lasten		3.063	3.165	(11.231)
Saldo baten en lasten		477.528	342.746	1.187.238
<i>Voorstel bestemming saldo baten en lasten:</i>				
Onttrekking resp. toevoeging reserve vereniging IVN		19.810	-	39.835
Onttrekking resp. toevoeging continuïteitsreserve		457.718	342.746	1.147.403
Saldo baten en lasten		477.528	342.746	1.187.238
Bestedingspercentage baten		91,1%	92,0%	85,5%
Percentage eigen fondsenwerving		8,3%	8,4%	12,2%
Percentage beheer & administratie		5,0%	5,1%	5,0%

Kasstroomoverzicht 2019

Bedragen in euro's	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	477.528	1.187.238
Afschrijvingen	189.362	142.103
Toename voorzieningen	(40.250)	(44.627)
	626.640	1.284.714
Af- resp. toename aandeel derden	2.545	(6.061)
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	629.185	1.278.653
Toename voorraden	(20.418)	(9.198)
Toename vorderingen en overlopende activa	(18.459)	(472.395)
Toename effecten	(1.237)	(3.811)
Toename kortlopende schulden	1.693.994	1.797.078
<i>Verandering in werkkapitaal</i>	1.653.880	1.311.674
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.283.065	2.590.327
Investerings in materiële vast activa	(421.760)	86.516
Bruto kasstroom uit investeringsactiviteiten	(421.760)	86.516
Aflossing langlopende schulden	-	(250.200)
Bruto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	(250.200)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.861.305	2.426.643
Liquide middelen per 1 januari	4.100.650	1.674.007
Liquide middelen per 31 december	5.961.955	4.100.650
Toename (+) / afname (-) geldmiddelen	1.861.305	2.426.643

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

a Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Stichting IVN, Vereniging IVN en SME Advies bestonden uit het uitvoeren van projecten rondom NME en duurzaamheid. Het betreffen zowel educatieve projecten, bewustwordingscampagnes als uitvoerende educatieve taken.

De doelstelling van IVN is om jong en oud te laten beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. De doelstelling van SME Advies is om op innovatieve wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van een duurzame samenleving met name vanuit sociaal-ecologisch perspectief.

Vestigingsadres

Stichting IVN is gevestigd te Amsterdam en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 34147938. In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting IVN zijn de cijfers van Vereniging IVN te Amsterdam, Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies) te Utrecht en Woldhuis Exploitatie B.V. te Amsterdam volgens de integrale consolidatietechniek geconsolideerd.

Governance

De stichting en de vereniging zijn met elkaar verbonden doordat de voorzitter van de Raad van Toezicht ook voorzitter van het bestuur van de vereniging is. Daarnaast hebben twee leden van het bestuur van de vereniging tevens zitting in de Raad van Toezicht van de stichting. De stichting heeft daarnaast het eigendom van 80% van de aandelen van SME Advies. Op basis van deze relaties dienen de cijfers van stichting IVN, Vereniging IVN en SME Advies geconsolideerd te worden. De ca. 170 plaatselijke afdelingen van de vrijwilligers van IVN zijn volledig autonoom. De enige mogelijkheid van Vereniging IVN om invloed uit te oefenen om het beleid is door middel van beëindiging van het lidmaatschap van een lid en door statutenwijzigingen tegen te houden. Deze afdelingen worden derhalve niet meegeconsolideerd.

De Vereniging IVN kent een Landelijke Raad en een Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur van de Vereniging bestond ultimo 2019 uit 5 leden: Hans Gilissen (voorzitter), Rolf Boersma, Bart Franken, Miranda van Engelshoven en Janneken Sprangers.

De directeur van SME Advies is de heer Hak van Nispen tot Pannerden. SME Advies kent een raad van commissarissen die is samengesteld uit mevrouw Chris Hofkamp, de heer Jelle de Jong en de heer Jort Bakker.

Rubricering

Omwillen van het inzichtvereiste is de rubricering van de baten herzien. De vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

Overig

De Stichting IVN is houder van het CBF-keurmerk omdat de stichting begunstigde is van kansspel-activiteiten en fondsenwerving. De jaarrekening van Stichting IVN over 2019 is derhalve opgesteld volgens de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650). De jaarrekening is opgesteld in euro's en wordt vergeleken met de door het bestuur vastgestelde begroting 2019 en de realisatie 2018.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directie van Stichting IVN zich over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

b Grondslagen van waardering

Algemeen

Voorzover onderstaand niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op verkrijgingsprijs of nominale waarde.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepaling van RJ 650 en de stellige uitspraken van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende entiteiten begrepen:

Stichting IVN (groepshoofd), te Amsterdam	KvK nr. 34147938
IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid, te Amsterdam	KvK nr. 40531540
Innovatie en Duurzaamheid B.V., te Utrecht, 80% belang	KvK nr. 30203878
Woldhuis Exploitatie B.V., te Apeldoorn	KvK nr. 68647484

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt jaarlijks beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor duurzame waardeverminderingen.

Financiële activa

Deelnemingen zijn op de netto-vermogenswaarde gewaardeerd, zonodig rekening houdend met een aandeel derden.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs rekening houdend met eventuele incourantheid. Indien de verwachting is dat de opbrengstwaarde lager is dan de historische kostprijs wordt de waardering hierop aangepast.

Nog te ontvangen projectsubsidies

Hieronder zijn de bestede uren en materiële lasten van onderhanden projecten per 31 december 2019 opgenomen. Het betreft het saldo van gerealiseerde projectlasten en reeds gedeclareerde baten. Een voorziening is gevormd voor een aantal projecten waarvan de verwachting is dat bij afronding de lasten hoger zullen zijn dan de baten. Indien de reeds gedeclareerde baten hoger zijn dan de lasten is het saldo opgenomen onder vooruitontvangen subsidies.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De waardering van de effecten vindt plaats tegen de beurswaarde.

Liquide middelen

Waardering van liquide middelen vindt plaats tegen nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve dient als buffer om verplichtingen na te kunnen komen in financieel moeilijker tijden. Jaarlijks wordt de continuïteitsreserve verhoogd met een deel van het batig saldo danwel wordt een eventueel negatief saldo hierop in mindering gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voor voorzienbare verliezen op onderhanden projecten wordt een voorziening getroffen die wordt opgenomen onder het onderhanden werk.

c Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de aan het boekjaar toegerekende baten en lasten. De lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengstverantwoording

De baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van over de omzet geheven belastingen.

Aandeel in acties van derden (NPL)

De reguliere uitkeringen welke voortvloeien uit de opbrengst van de Nationale Postcode Loterij worden als baten verantwoord in het jaar waarin deze uitkeringen worden ontvangen. Eventuele eenmalige uitkeringen van de Nationale Postcode Loterij worden evenredig met de gemaakte kosten in het betreffende jaar als bate verantwoord.

Baten uit subsidies en overige projectbaten

Baten en lasten van projecten worden toegerekend aan het jaar waarin het project wordt uitgevoerd. Meerjarige projecten worden in de exploitatie opgenomen in het jaar van afronding van het project. Projectverliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Verdeling van de lasten

In overeenstemming met RJ 650 worden de lasten verdeeld over de activiteiten.

Kosten beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie worden berekend conform GDN-Richtlijnen. Stichting IVN hanteert een norm van 6 % voor de kosten beheer en administratie.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Pensioenen

De pensioenregeling welke van toepassing is voor medewerkers van Stichting IVN is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingskosten worden separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Onderhanden projecten

De projectopbrengsten en projectkosten worden conform de algemene resultaatbepalingen vastgesteld in de periode waarover gerapporteerd wordt.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Stichting IVN en Vereniging IVN zijn vrijgesteld van vennootschapbelasting. SME Advies is wel vennootschapbelasting plichtig. De belasting over het resultaat van SME Advies wordt berekend volgens de geldende fiscale regels.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019

a Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris	Automatisering	Transport	Totaal
Stand per 1 januari 2019					
Verkrijgingsprijs	131.508	388.276	1.164.392	39.713	1.723.889
Cumulatieve afschrijving	-34.730	-277.268	-772.754	-1.987	-1.086.739
Boekwaarde per 1 januari 2019	96.778	111.008	391.638	37.726	637.150
Mutaties 2019					
Investerings	280.759	37.857	103.144	-	421.760
Afschrijvingen	-23.794	-29.342	-128.285	-7.941	-189.362
Boekwaarde per 31 december 2019	353.743	119.523	366.497	29.785	869.548
Stand per 31 december 2019					
Verkrijgingsprijs	412.267	426.133	1.267.536	39.713	2.145.649
Cumulatieve afschrijving	-58.524	-306.610	-901.039	-9.928	-1.276.101
Boekwaarde per 31 december 2019	353.743	119.523	366.497	29.785	869.548
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	20%	

De investeringen in gebouwen betreffen renovatiewerkzaamheden aan de panden in Orvelte en Apeldoorn ten behoeve van de doelstelling. De panden worden langdurig gehuurd van de Van Dijk Nijkamp Stichting en de Gemeente Apeldoorn. De overige materiële vaste activa zijn ten behoeve van de algemene bedrijfsvoering.

b Voorraden

Betreft de voorraad van de webwinkel.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

	31-12-2019	31-12-2018
Personele kosten	385.567	339.571
Materiële kosten	106.181	112.431
Voorziening projectverliezen	(20.158)	(6.375)
	471.590	445.627

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten (hierna OHW), waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten. Het overige OHW betreft projecten waarbij meer opbrengsten zijn ontvangen dan de bestede

d Subsidies overheden

Nog te ontvangen subsidies overheden	1.211.060	834.980
	1.211.060	834.980

e Debiteuren

Openstaande debiteuren	1.028.799	1.515.635
	1.028.799	1.515.635

f Belastingen

Pensioenpremie	80.852	-
	80.852	-

g Effecten

Onder de effecten is een Triodos effectenrekening begrepen waarvan het saldo direct opvraagbaar is.

<i>h</i>	Continuïteitsreserve	2019	2018
	Saldo per 1 januari	2.035.258	887.855
	Resultaatbestemming boekjaar	457.718	1.147.403
	Saldo per 31 december	2.492.976	2.035.258

De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn zodat IVN ook in de nabije toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de personeelslasten over 2019 is de reserve uitgekomen op 32% (2018: 28%) op basis van de geconsolideerde cijfers. De streefnorm is voor IVN door de Raad van Toezicht gesteld op 33% van de personele lasten.

i **Reserves vereniging IVN**

	Saldo per 1 januari	258.657	218.822
	Toevoeging vanuit staat van baten en lasten	19.810	39.835
	Saldo per 31 december	278.467	258.657

De reserves van de Vereniging IVN betreft het totaal eigen vermogen van de landelijke vereniging. Hierin is een bedrag ad. € 41.873 aan bestemmingsreserves begrepen. De doelbestemming van deze reserves is toegelicht in de balans van de Vereniging IVN in bijlage 6. Het resultaat over het boekjaar 2019 wordt toegevoegd aan de reserves van de vereniging.

j **Aandeel derden**

	Saldo per 1 januari	17.351	23.412
	Aandeel derden in resultaat boekjaar	2.545	(6.061)
	Saldo per 31 december	19.896	17.351

Dit betreft het aandeel derden ad. 20% in de deelneming in SME Advies.

k **Voorzieningen**

	Saldo per 1 januari	40.250	84.877
	Onttrokken in boekjaar	(40.250)	(44.627)
	Saldo per 31 december	-	40.250

Dit betreft een voorziening voor het groot onderhoud aan het Woldhuis te Apeldoorn. De voorziening is in 2019 aangewend ten behoeve van de renovatie van het pand. Vanaf 1 april 2019 wordt het pand gehuurd van de gemeente Apeldoorn.

l **Belastingen en pensioenen**

	31-12-2019	31-12-2018
Loonheffingen	456.988	435.700
Pensioenpremie	-	2.132
Toeristenbelasting	8.360	-
Omzetbelasting	69.677	76.944
	535.025	514.776

m **Overige schulden en overlopende passiva**

	Vakantiedagen	248.321	228.020
	Overige	163.967	163.213
		412.288	391.233

n **Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen**

Huur kantoren

Voor de huur van kantoren zijn overeenkomsten afgesloten waarvan de verplichtingen in 2019 per maand € 30.088 bedragen. De omvang van de verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 301.882. Langer dan 1 jaar bedraagt de omvang van de verplichtingen € 753.921.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Op grond van een beschikking van de belastingdienst is er vanaf 2005 sprake van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting tussen SME Advies en de Stichting IVN. Daardoor is Stichting IVN aansprakelijk voor de schulden uit hoofde van omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2019

	2019 Realisatie	2018 Realisatie
a Baten van particulieren		
Contributies leden	307.360	244.598
	307.360	244.598
b Baten van bedrijven		
Baten bedrijven voor de stichting	491.800	299.927
	491.800	299.927
c Baten van fondsen		
Baten fondsen voor de stichting	187.423	337.750
Baten fondsen voor de vereniging	29.000	61.854
	216.423	399.604
d Baten van andere not-for-profit organisaties		
Baten not-for-profit organisaties voor de stichting	2.242.242	1.632.799
Baten not-for-profit organisaties voor de vereniging	36.655	35.780
	2.278.897	1.668.579
e Baten van loterijorganisaties		
Jaarlijkse bijdrage Nationale Postcode Loterij (NPL)	1.330.500	1.333.112
Tiny Forest - Nationale Postcode Loterij	715.400	772.400
Schone Rivieren - Nationale Postcode Loterij	1.952.000	-
GGG - Nationale Postcode Loterij	42.169	74.500
	4.040.069	2.180.012
Tussen de NV Nationale Postcode Loterij en het IVN is in 1996 een overeenkomst gesloten, waarin is bepaald dat het IVN als beneficiënt zal delen in de opbrengst van de loterij. Deze overeenkomst is in 2016 verlengd tot en met 2021. De besteding van de jaarlijkse bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht. In 2019 is door een toekenning voor het project 'Schone Rivieren' sprake van een stijging van de baten.		
f Baten van subsidies van overheden		
f.1 Subsidie Provincies regulier	2.442.141	2.250.367
f.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.000.000	1.000.000
f.3 Overige subsidies overheden	3.897.176	3.551.474
	7.339.317	6.801.841
f.1 Subsidie Provincies regulier		
Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".		
f.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken		
Dit betreft de subsidies die ten behoeve van de activiteiten in de Nationale Parken zijn toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 3 toegelicht.		
f.3 Overige subsidies overheden		
Projectsubsidies provincies	1.987.240	1.984.802
Subsidies gemeenten	1.426.922	1.175.126
Overige subsidies overheden	483.014	391.546
	3.897.176	3.551.474

	2019 Realisatie	2018 Realisatie
g Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten		
Bijdragen deelnemers	188.950	306.504
Baten SME Advies	1.101.399	907.208
g.1 Brutomarge webwinkel	276.820	99.702
Overige baten als tegenprestatie	461.826	444.123
	2.028.995	1.757.537
g.1 Brutomarge webwinkel		
Omzet webwinkel	408.393	241.544
Kostprijs omzet webwinkel	(131.573)	(141.842)
	276.820	99.702

h Overige baten

In de overige baten is een boekwinst op de ultimo 2018 verkochte panden te Orvelte en Wageningen begrepen ad. € 780.000.

i Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving. In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & administratie	Fondsen- werving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding (in €1.000)	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overige
Salarissen en sociale lasten	805	522	1.348	1.645	309	696	851
Pensioenlasten	65	42	109	133	25	56	69
Overige personeelskosten	95	62	159	194	36	82	100
Afschrijvingen	18	11	30	36	7	15	19
Huisvestingskosten	62	40	103	126	24	53	65
Kantoor en algemene koste	64	42	108	131	25	56	68
Directe kosten	336	217	562	686	129	1.265	355
Totaal	1.445	936	2.419	2.951	555	2.223	1.527

Besteding (in €1.000)	SME Advies	Doelstelling	Fondsen- werving	Beheer & administratie	2019 realisatie	2018 realisatie
Salarissen en sociale lasten	658	6.834	47	407	7.288	6.896
Pensioenlasten	15	514	4	32	550	551
Overige personeelskosten	52	780	6	47	833	671
Afschrijvingen	14	150	1	9	160	157
Huisvestingskosten	38	511	4	31	546	388
Kantoor en algemene koste	44	538	4	32	574	658
Directe kosten	257	3.808	18	169	3.995	3.304
Totaal	1.078	13.135	84	727	13.946	12.625

De kosten van Beheer & Administratie gerelateerd aan de totale kosten zijn voor 2019 uitgekomen op 5,2% (2018: 5,0%). Daarmee is de doelstelling om onder de norm van 6% te blijven ruimschoots behaald. Gedurende 2019 was het aantal FTE 111,47.

Vennootschapsbelasting

Belastbaar bedrag SME Advies	2019
Resultaat voor belasting SME Advies	34.125
Verliescompensatie	(34.125)
Belastbaar bedrag	-

Over dit resultaat is geen vennootschapsbelasting verschuldigd, het belastbaar bedrag wordt in mindering gebracht op de compensabele verliezen.

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT) van Stichting IVN

Bestuur en Directie

Het bestuur van Stichting IVN wordt gevormd door de Algemeen Directeur, Jelle de Jong. De dagelijkse leiding is tevens in handen van het managementteam. De beloning van de bestuurder is als volgt weer te geven:

Dienstverband	2019	2018
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
Uren	36	36
Part-time percentage	100%	100%
Periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging	2019	2018
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.683	109.897
Beloningen betaalbaar op termijn	11.943	11.875
Totale bezoldiging	125.626	121.772
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	189.000

Aan de directeur zijn geen leningen of voorschotten verstrekt. De adviesregeling "Beloning directeuren Goede Doelen" geeft criteria om de zwaarte van de directiefunctie te wegen en komt zo tot normen voor maximale jaarinkomens. Op basis van deze criteria wordt de directiefunctie gewogen op 470 punten, waarbij voor 2019 een maximaal totaal jaarinkomen (exclusief sociale en pensioenlasten) van € 129.559 hoort. De directeur wordt beloond volgens de CAO Welzijn en blijft onder het maximum.

Toezichthoudende topfunctionarissen die onbezoldigd zijn:

De Raad van Toezicht van Stichting IVN ontvangt geen bezoldiging voor hun taken. Alleen de gemaakte onkosten worden vergoed. Er zijn geen belaste onkostenvergoedingen betaald. De Raad van Toezicht bestaat ultimo 2019 uit: Roelf Boersma, Riyan van den Born, Louisa van den Broek, Bram van Dijk, Hans Gilissen, Jose Hendriksen, Han Mouton en Janneken Sprangers.

Bestuurdersbeloning Vereniging IVN

Het bestuur van de Vereniging IVN heeft in 2019 geen bezoldiging ontvangen voor hun taken. Alleen de gemaakte onkosten zijn vergoed. Er is geen sprake van belaste onkostenvergoedingen.

Enkelvoudige Jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA			
Materiële vaste activa	a	815.389	576.050
Financiële vaste activa	b	88.169	78.126
Vorraden		162.372	136.259
Vorderingen			
Nog te ontvangen projectsubsidies	c	410.132	222.881
Subsidies overheden	d	1.211.060	834.980
Debiteuren en overige subsidies	e	847.267	1.378.500
Vorderingen op groepsmaatschappijen	f	2.100	204.556
Belastingen	g	80.852	-
Overige vorderingen en overlopende activa		67.273	48.532
		2.618.684	2.689.449
Liquide middelen		5.440.482	3.423.150
Totaal		9.125.096	6.903.034
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	h	2.492.976	1.996.554
Kortlopende schulden			
Crediteuren		781.699	688.111
Schulden aan groepsmaatschappijen	i	96.853	18.395
Belasting, sociale premies en pensioen	j	464.704	448.418
Vooruitontvangen subsidies	k	4.945.367	3.374.437
Overige schulden en overlopende passiva	l	343.497	377.119
		6.632.120	4.906.480
Totaal		9.125.096	6.903.034

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2019

Bedragen in euro's	ref	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
Baten				
Baten van bedrijven		497.650	493.443	299.927
Baten van fondsen		187.423	185.839	337.750
Baten van andere not-for-profit organisaties		2.242.242	2.223.288	1.632.799
Baten van loterijorganisaties	a	3.365.069	3.336.623	1.505.012
Baten van subsidies van overheden	b	7.339.317	7.277.276	6.801.841
Som van de geworven baten		13.631.701	13.516.468	10.577.329
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	c	880.517	873.074	792.971
Overige baten		25.995	25.775	919.937
Mutatie onderhanden werk personeel		(1.590.362)	(1.576.918)	256.437
Resultaat deelneming		10.043	9.958	(24.246)
Totaal baten		12.957.894	12.848.357	12.522.428
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en gezondheid	d	1.518.898	1.529.852	927.514
Natuur in de buurt	d	984.111	991.209	1.178.842
Kind en natuur	d	2.541.606	2.559.936	2.171.864
Natuur en recreatie	d	3.101.527	3.123.895	3.088.095
Jongeren	d	582.990	587.195	404.593
Vrijwilligers en educatie	d	1.312.507	1.321.973	1.336.299
Overig	d	1.605.082	1.616.658	1.467.499
Totaal besteed aan doelstellingen		11.646.722	11.730.718	10.574.706
Beheer en administratie	d	728.340	733.593	716.549
Werving baten	d	88.348	88.986	123.749
Totaal lasten		12.463.410	12.553.296	11.415.004
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		494.484	295.061	1.107.424
Financiële baten		1.938	1.952	1.275
Financiële lasten		-	-	-
Saldo financiële baten en lasten		1.938	1.952	1.275
Saldo baten en lasten		496.422	297.013	1.108.699
Bestedingspercentage lasten		89,9%	91,3%	84,4%
Percentage beheer & administratie		5,8%	5,8%	6,3%

Toelichting op de enkelvoudige balans

a Materiële vaste activa

	Verbouwing	Inventaris	ICT	Totaal
Stand per 1 januari 2019				
Aanschafwaarde	131.508	384.980	1.111.758	1.628.246
Cumulatieve afschrijving	(34.730)	(273.972)	(743.494)	(1.052.196)
Boekwaarde per 1 januari	96.778	111.008	368.264	576.050
Mutaties 2019				
Investeringen	280.759	37.857	95.653	414.269
Afschrijvingen	(23.794)	(29.342)	(121.794)	(174.930)
Boekwaarde per 31 december 2019	353.743	119.523	342.123	815.389
Stand per 31 december 2019				
Aanschafwaarde	412.267	422.837	1.207.411	2.042.515
Cumulatieve afschrijving	(58.524)	(303.314)	(865.288)	(1.227.126)
Boekwaarde per 31 december 2019	353.743	119.523	342.123	815.389
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	

b Financiële vaste activa

	2019	2018
Saldo per 1 januari	78.126	102.372
Resultaat lopend boekjaar	10.043	(24.246)
Saldo per 31 december	88.169	78.126
Kostprijs deelneming	24.400	24.400
Resultaat vorige boekjaren	53.726	77.972
Resultaat lopend boekjaar	10.043	(24.246)
Saldo per 31 december	88.169	78.126

Dit betreft een 80% belang in het aandelenkapitaal van Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies), alsmede aan 100% belang in Woldhuis Exploitatie B.V. Laatstgenoemde vennootschap is opgericht op 26 april 2017.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten van stichting IVN, waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten.

d Subsidies overheden

	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen uit hoofde van subsidies van overheden	1.211.060	834.980
	1.211.060	834.980

Deze vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

e Debiteuren en overige subsidies

Vorderingen op debiteuren	847.267	1.378.500
	847.267	1.378.500

f Vorderingen op groepsmaatschappijen

Rekening-courant Vereniging IVN	-	204.556
Innovatie en Duurzaamheid BV (SME Advies)	2.100	-
	2.100	204.556

g	Belastingen	31-12-2019	31-12-2018
	Pensioenpremie	80.852	-
		80.852	-
h	Continuïteitsreserve	2019	2018
	Saldo per 1 januari	1.996.554	1.077.280
	Saldo liquidatie Stichting Veldwerk Nederland	-	(189.425)
	Resultaatbestemming boekjaar	496.422	1.108.699
	Saldo per 31 december	2.492.976	1.996.554
De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om te bevorderen dat IVN ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de vaste personeelslasten over 2019 is de reserve uitgekomen op 35% (2018: 29%) op basis van de enkelvoudige cijfers. De streefnorm is door de Raad van Toezicht van IVN gesteld op 33%.			
i	Schulden aan groepsmaatschappijen	31-12-2019	31-12-2018
	Rekening-courant Vereniging IVN	92.563	-
	Innovatie en Duurzaamheid BV (SME Advies)	4.290	18.395
		96.853	18.395
j	Belasting, sociale premies en pensioen		
	Loonheffingen	437.994	417.820
	Pensioenpremie	-	2.132
	Toeristenbelasting	8.360	-
	Omzetbelasting	18.350	28.466
		464.704	448.418
k	Vooruitontvangen subsidies		
	Subsidie Provincie regulier	-	-
	Tiny Forest - Nationale Postcode Loterij	921.873	1.443.466
	Schone Rivieren - Nationale Postcode Loterij	1.631.861	-
	Overige Projectsubsidies	2.391.633	1.930.971
		4.945.367	3.374.437
l	Overige schulden en overlopende passiva		
	Vakantiedagen	248.321	228.020
	Overige	95.176	149.099
		343.497	377.119

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

a Baten van loterijorganisaties

Bedragen in euro's	2019 Realisatie	2018 Realisatie
Jaarlijkse bijdrage Nationale Postcode Loterij (NPL)	655.500	658.112
Tiny Forest - Nationale Postcode Loterij	715.400	772.400
Schone Rivieren - Nationale Postcode Loterij	1.952.000	-
GGG - Nationale Postcode Loterij	42.169	74.500
	3.365.069	1.505.012

De besteding van de jaarlijkse bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht.

b Baten van subsidies van overheden

b.1 Subsidie Provincies regulier	2.442.141	2.250.367
b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.000.000	1.000.000
b.3 Overige subsidies overheden	3.897.176	3.551.474
	7.339.317	6.801.841

b.1 Subsidie Provincies regulier

Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".

b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken

Dit betreft de subsidie van het ministerie van Economische Zaken die ten behoeve van onze activiteiten in de Nationale Parken jaarlijks wordt toegekend. De besteding van deze subsidie wordt in bijlage 3 toegelicht.

b.3 Overige subsidies overheden

Subsidies gemeenten	1.426.922	1.175.126
Projectsubsidies provincies	1.987.240	1.984.802
Overige subsidies overheden	483.014	391.546
	3.897.176	3.551.474

c Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten

Bijdragen deelnemers	141.871	249.146
Omzet accommodaties	461.826	444.123
c.1 Brutomarge webwinkel	276.820	99.702
	880.517	792.971

c.1 Brutomarge webwinkel

Omzet webwinkel	408.393	241.544
Kostprijs omzet webwinkel	(131.573)	(141.842)
Brutomarge webwinkel	276.820	99.702

d Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving.

In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling voortgekomen:

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & Administratie	Fondsenwerving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden op basis van de relatieve urenbesteding per categorie toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overig
<i>Bedragen in euro's</i>							
Salarissen en sociale lasten	805.480	521.880	1.347.828	1.644.758	309.163	696.030	851.184
Pensioenlasten	64.986	42.105	108.743	132.699	24.943	56.156	68.674
Overige personeelskosten	95.422	61.825	159.672	194.848	36.625	82.456	100.837
Afschrijvingen	17.637	11.428	29.513	36.015	6.770	15.241	18.638
Huisvestingskosten	62.115	40.245	103.938	126.836	23.841	53.675	65.639
Kantoor en algemene kosten	64.344	41.689	107.668	131.388	24.697	55.601	67.995
Directe (materiële) kosten	408.913	264.939	684.243	834.983	156.951	353.349	432.115
Totaal	1.518.898	984.111	2.541.606	3.101.527	582.990	1.312.507	1.605.082

Besteding	Doelstelling	Fondsenwerving	Beheer & administratie	2019 realisatie	2018 realisatie
Salarissen en sociale lasten	6.176.324	46.852	386.243	6.609.418	6.309.075
Pensioenlasten	498.306	3.780	31.162	533.249	536.585
Overige personeelskosten	731.686	5.550	45.757	782.993	652.188
Afschrijvingen	135.242	1.026	8.458	144.726	136.968
Huisvestingskosten	476.290	3.613	29.785	509.688	460.812
Kantoor en algemene kosten	493.383	3.743	30.854	527.979	620.422
Directe (materiële) kosten	3.135.491	23.785	196.081	3.355.357	2.698.954
Totaal	11.646.722	88.348	728.340	12.463.410	11.415.004

De kosten van Beheer & Administratie voor 2019 in relatie tot de totale kosten bedraagt 5,8% (2018: 6,3%). De doelstelling van IVN om onder de norm van 6% te blijven is in 2019 derhalve gehaald.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het uitbreken van het coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid op tenminste de korte termijn en waarschijnlijk ook de langere termijn.

Zoals vermeld in het bestuursverslag worden risico's onderkend op het gebied van:

- Medewerkers: Doordat het niet mogelijk was om op kantoor te werken is er zoveel mogelijk vanuit huis gewerkt en dat is goed verlopen.
- Projecten: Veel evenementen zijn uitgesteld naar het najaar, of worden in een aangepaste vorm uitgevoerd. Hierover vindt afstemming met de opdrachtgevers plaats en over het algemeen leidt dat niet korting op toegekende budgetten.
- De huizen en de webwinkel: Zowel de omzet in de beide huizen als de webwinkel is flink teruggelopen als gevolg van de crisis. Dit zal in 2020 ook niet meer ingehaald kunnen worden en dat zal derhalve effect hebben op de omzet.
- Financiën: Als gevolg van het voorgaande verwachten we op dit moment een daling van het resultaat ten opzichte van de begroting ad. € 300.000 van ca. € 300.000 tot € 600.000.

De ontwikkelingen zijn op dit moment echter zeer onzeker en onderhevig aan veranderingen. Aangezien deze situatie niet kon worden voorzien op balansdatum is de eventuele impact hiervan op de onderneming niet verwerkt in de cijfers van de jaarrekening per 31 december 2019. Gegeven de hoge mate van onzekerheid over de ontwikkeling van de corona-crisis is het ook niet mogelijk een redelijke schatting te geven van de impact hiervan. Zowel de liquiditeiten als de reserves zijn van voldoende omvang om de financiële gevolgen van de corona-crisis op te vangen. De omzetsdaling is niet van dien aard dat externe steun noodzakelijk is.

Resultaatbestemming

De Raad van Toezicht heeft de door de Raad van Bestuur voorgestelde resultaatbestemming zoals opgenomen in de jaarrekening en weergegeven in de geconsolideerde staat van baten en lasten 2019 goedgekeurd.

Amsterdam, 9 juni 2020

Raad van bestuur

Jelle de Jong

Raad van Toezicht

Hans Gilissen (voorzitter)

Rolf Boersma

Riyan van den Born

Louisa van den Broek

Bram van Dijk

José Hendriksen

Han Mouton

Janneken Sprangers

Origineel getekend door Jelle de Jong namens de Raad van Bestuur en Hans Gilissen namens de Raad van Toezicht.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur en de Raad van Toezicht van
Stichting IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ANTICUMULATIEBEPALING WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

INSCHATTING VAN DE GEVOLGEN VAN DE CORONA-CRISIS

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel “Gebeurtenissen na balansdatum” zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening waarin het bestuur van Stichting IVN toelicht wat haar inschatting is ten aanzien van de gevolgen van de Corona-crisis op de stichting.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag, Thema's, IVN 2019, Bestuur en organisatie, Financieel beleid;
- Overige gegevens;
- Bijlage 1: overzicht besteding aandeel in acties van derden;
- Bijlage 2: overzicht reguliere subsidies provincies;
- Bijlage 3: overzicht besteding subsidie Ministerie van Economische Zaken.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties en met de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 30 juni 2020

MAZARS N.V.

Origineel is getekend door drs. R.C.H.M. Horsmans RA RV

Bijlage 1

Verdeling reguliere bijdrage Nationale PostcodeLoterij 2019

	2019	2018
Activiteiten gericht op inhoudelijke speerpunten	221.000	212.500
Cursushuis	80.000	74.000
E-learning NGO	-	6.000
VLTD	3.500	-
Kind en natuur	10.000	10.000
Campagnebudget	65.000	60.000
Duurzaamheid	7.500	7.500
Operatie Steenbreek	10.000	10.000
Natuur en gezondheid	10.000	10.000
Woesteland	35.000	35.000
Service activiteiten voor leden, regio's en afdelingen	67.500	67.500
Verzekering WA en ongeval	7.500	7.500
Servicedesk ledenservice en adm.	35.000	35.000
Websupport, onderhoud en ontwikkeling	25.000	25.000
Activiteiten gericht op werving, binding en support leden	182.500	189.500
Lokale PR en werving	13.000	13.000
Online & e-mailmarketing	5.000	15.000
Ledenwervingsacties	15.000	15.000
Ledendag	15.000	32.500
Mens en Natuur	75.000	75.000
Interne communicatie	12.500	6.500
Vrijwilligersbeleid	25.000	17.500
Ledenadministratie	22.000	15.000
Activiteiten ten behoeve van zichtbaarheid van IVN	87.500	87.500
Pers en publiciteit	7.500	12.500
Netwerkvorming	5.000	-
Campagnebudget	75.000	75.000
Functioneren van de Vereniging	116.500	118.000
Bereik- en impactmeting	5.000	5.000
Vergader- en overige kosten LB	10.000	10.000
Vergader- en reiskosten LR	6.000	6.000
Beleidsondersteuning LB en LR	65.000	63.500
Vernieuwing statuten	13.000	11.000
Bestuurlijke projecten	7.500	7.500
Kosten fondsenwerving en partnerships	10.000	15.000
Corporate Communicatie	600.000	590.752
Regionale bijdragen	75.000	84.248
Totaal ontvangen	1.350.000	1.350.000
Nog te besteden bijdrage in nieuwe boekjaar	(19.500)	(16.888)
Totaal besteed gedurende het boekjaar	1.330.500	1.333.112

Bijlage 2

Verdeling reguliere subsidie provincies 2019

In onderstaand overzicht staan de bedragen vermeld overeenkomstig de subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen voor reguliere jaarlijkse subsidies van de verschillende provincies.

	2019	2018
Provincie Drenthe	220.023	216.345
Provincie Flevoland	142.175	144.087
Provincie Fryslân	189.258	176.231
Provincie Gelderland	103.200	100.000
Provincie Groningen	115.400	115.400
Provincie Limburg	222.185	217.296
Provincie Noord-Brabant	168.118	168.118
Provincie Noord-Holland	178.000	178.000
Provincie Utrecht	177.875	176.170
Provincie Zeeland	595.907	428.720
Provincie Zuid-Holland	330.000	330.000
	2.442.141	2.250.367

Bijlage 3

Subsidie Nationale Parken 2019 - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

In de kolom "Toezegging" zijn de bedragen vermeld overeenkomstig de aanvraag en de brief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 17 april 2019. (kenmerk DGAN-NB/18063963, verplichtingnummer: 1300027116).

In de kolom besteed zijn de werkelijke bestede en ingehuurde uren vermeld met daarnaast de omrekening in geld tegen tegen normtarieven.

	Toezegging	Besteed door IVN	
	euro	uren	euro
Lauwersmeer	66.738	792	66.691
Schiermonnikoog	37.288	103	9.255
Detachering Schiermonnikoog		440	28.020
De Alde Feanen	37.289	421	37.827
Drents-Friese Wold	54.062	602	54.090
Dwingelderveld	24.611	274	24.619
Drentsche Aa	66.739	800	67.346
Weerribben-Wieden	66.700	807	66.670
De Sallandse Heuvelrug	62.264	786	62.330
De Hoge Veluwe	37.289	415	37.288
Utrechtse Heuvelrug	32.814	365	32.795
Duinen van Texel	41.495	462	41.511
Zuid-Kennemerland	70.779	788	70.802
Oosterschelde	133.478	1.657	133.780
De Biesbosch	32.814	373	33.469
De Loonse en Drunense Duinen	58.732	721	57.870
De Groote Peel	34.386	417	34.370
De Maasduinen	34.386	397	34.339
De Meinweg	34.386	430	34.903
Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide	23.750	299	25.137
Landelijke ondersteuning	50.000	568	49.970
	1.000.000	11.917	1.003.082

Bijlage 4

Balans per 31 december 2019 Vereniging IVN

Bedragen in euro's	ref	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA			
Vorraden	a	6.768	12.463
Onderhanden werk			
Personele kosten		18.063	25.412
Materiële kosten		<u>2.057</u>	<u>122.777</u>
		20.120	148.189
Vorderingen			
Subsidies		-	20.000
Rekening courant Stichting IVN		92.563	-
Overige vorderingen		<u>31.338</u>	<u>14.508</u>
		123.901	34.508
Liquide middelen		223.256	408.769
Totaal		<u>374.045</u>	<u>603.929</u>
PASSIVA			
Reserves			
Algemene reserve Vereniging IVN	b	236.594	217.472
Bestemmingsreserve afdeling Woesteland	c	7.478	11.035
Bestemmingsreserve Scharrelkidsfonds	d	34.395	29.970
Bestemmingsreserve NGC-Brabant fonds	e	<u>-</u>	<u>180</u>
		278.467	258.657
Kortlopende schulden			
Crediteuren		32.108	37.343
Vooruitontvangen subsidies		45.127	107.748
Rekening courant Stichting IVN		-	200.181
Overige schulden		<u>18.343</u>	<u>-</u>
		95.578	345.272
Totaal		<u>374.045</u>	<u>603.929</u>

Bijlage 5

Staat van baten en lasten 2019 Vereniging IVN

Bedragen in euro's	ref	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
Baten				
Baten van particulieren	f	307.360	288.000	244.598
Baten van fondsen	g	29.000	10.000	61.854
Baten van andere not-for-profit organisaties	h	36.655	-	35.780
Baten van loterijorganisaties		675.000	675.000	675.000
Som van de geworven baten		1.048.015	973.000	1.017.232
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	i	47.077	40.500	57.358
Overige baten		-	3.500	-
Som van de baten		1.095.092	1.017.000	1.074.590
Lasten				
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Vrijwilligers	j	1.075.282	1.017.000	1.034.755
Som van de lasten		1.075.282	1.017.000	1.034.755
Saldo van baten en lasten		19.810	-	39.835
Bestedingsratio lasten		100%	100%	100%
Ratio beheer & administratie		0%	0%	0%
Resultaatbestemming				
Continuïteitsreserve vereniging IVN		18.942		36.279
Reserve vereniging Woesteland		(3.557)		4.947
Reserve Scharrelkidsfonds		4.425		(1.391)
Totaal		19.810		39.835

Bijlage 6

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten 2019 Vereniging IVN

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening van Vereniging IVN zijn gelijk aan die van de geconsolideerde jaarrekening van stichting IVN.

a Voorraden	2019	2018
Saldo per 1 januari	12.463	9.956
Mutatie (verkoop en inkoop) boekjaar	(5.695)	2.507
Saldo per 31 december	6.768	12.463

Dit betreft de voorraad cursusmateriaal.

b Reserve Vereniging IVN	2019	2018
Saldo per 1 januari	217.472	181.193
Vrijval bestemmingsreserve	180	-
Resultaatbestemming boekjaar	18.943	36.279
Saldo per 31 december	236.595	217.472

Conform de richtlijn van het CBF rapporteren wij de continuïteitsreserve. Deze reserve van vereniging IVN laat zich echter lastig uitdrukken ten opzichte van de totale lasten. Daarom heeft de financiële commissie van de vereniging een vaste norm van € 200.000 bepaald. Ultimo 2016 is de reserve ruimschoots boven deze norm uitgekomen. Deze norm is overigens in overeenstemming met het beleid van het CBF, waarbij een maximale continuïteitsreserve van 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie wordt gehanteerd.

c Bestemmingsreserve afdeling Woesteland	2019	2018
Saldo per 1 januari	11.035	6.088
Baten	16.615	7.968
Lasten	(20.172)	(3.021)
Saldo per 31 december	7.478	11.035

Woesteland is de jongerenafdeling van vereniging IVN. Het is een werkgroep en dus onderdeel van de landelijke vereniging. Hiermee worden de financiële baten en lasten meegenomen in de jaarrekening van de vereniging.

d Bestemmingsreserve Scharrelkidsfonds	2019	2018
Saldo per 1 januari	29.970	31.361
Opbrengsten	5.775	3.609
Uitkeringen	(1.350)	(5.000)
Saldo per 31 december	34.395	29.970

In 2013 heeft het landelijk bestuur van de vereniging besloten om een deel van de geworven baten uit fondsenwerving te reserveren in een fonds ten behoeve van projecten en activiteiten binnen het thema Kind & Natuur.

e Bestemmingsreserve NGC-fonds Brabant

	2019	2018
Saldo per 1 januari	180	180
Opheffing fonds	(180)	-
Uitkeringen NGC-fonds Brabant	-	-
Saldo per 31 december	-	180

In 2013 heeft vereniging IVN het fonds Natuurgidsencursus Brabant opgenomen. De stichting die deze verantwoordelijkheid droeg heeft een plek hiervoor gezocht en gevonden bij vereniging IVN. Het fonds heeft tot doel om natuur- en milieueducatie in Brabant financieel te ondersteunen. In 2019 is het fonds opgeheven en het resterende saldo (ad € 180) toegevoegd aan de algemene reserve. In 2020 zal er nog een betaling van € 180 plaatsvinden aan een actieve natuurgidsenopleiding in Brabant.

f Baten van particulieren

Contributies leden	307.360	244.598
Totaal	307.360	244.598

g Baten van fondsen

Baten van fondsen	29.000	61.854
Totaal	29.000	61.854

h Baten van andere not-for-profit organisaties

Baten van andere not-for-profit organisaties	36.655	35.780
Totaal	36.655	35.780

i Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten

Bijdragen deelnemers	47.077	57.358
Totaal	47.077	57.358

j Lasten besteed aan doelstelling

Directe kosten	974.193	1.071.477
Mutaties onderhanden werk personeel	101.089	(36.722)
Totaal	1.075.282	1.034.755